

HÍRADÓ

XXIII. ÉVFOLYAM. 22. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1979. JÚNIUS 2.

AZ ELMÚLT HÉT

A BÉCSI LAPOK bő terjedelemben foglalkoznak Losonczy Pál ausztriai látogatásával, tárgyalásaival. A tudósítások címei az enyhülés, a jószomszédság, a szorosabb való együttműködés gondolatát fejezik ki. A vezető lapok megállapítják, hogy „az örvendetesen bővülő jószomszédi kapcsolatok nem fejlődhettek volna ilyen ütemben, ha a két nép nem hordozna magában oly sok közös vonást és egymás iránt érzett rokonszenvet.”

Ezt a gondolatot támasztotta alá egy érdekes mondat az osztrák szövetségi elnök pohárköszöntőjében: „Nekünk sikerült, ami a történelemben ritkán fordult elő, hogy azt a nagy erőpotenciált, ami népeink szomszédságában és közös történelmi, kulturális, valamint emberi vonásaiban rejtőzik, a lehető legnagyobb mértékben hasznosítsuk.”

Losonczy Pál kétnapos bécsi látogatása ennek a kifejeződése volt. Alkalom, hogy megfogalmazódjék nyilvános, ünnepélyes keretek között a két ország kapcsolatainak értékelése. Hiszen a vendég és vendéglátó a jelenről szólt: „ma és holnap hasznosítsuk jól adottságainkat.” Az általános kép tehát jó, de vannak megoldandó feladatok. A látogatás alkalmából az osztrák sajtó két témát emelt ki, s főképpen ezt magyarázta: a turizmust és a gazdaságot. Az elsőt a méltatás hangján, a másodikat az eredmények és a kívánalmak együttesében említették, nemcsak a lapok, hanem a tárgyalófelek is. Öt hónappal ezelőtt szűnt meg a vízumkényszer a két ország között, és ennek hatására jelentősen megnőtt a turistaforgalom is. Mindkét részlől többen utaznak a szomszédba, mint tavaly. Ha úgy tetszik, a helsinki záróokmány egyik ajánlásának tett ezzel eleget Bécs és Budapest.

De ennek a záróokmánynak gazdasági fejezetei is vannak. Sokkal elevebb ma az osztrák—magyar áruforgalom, mint egy évtizeddel ezelőtt: viszonylag rövid idő alatt ötszörösére nőtt. Beruházások, termelési együttműködés, közös ügyletek jelzik, hogy a hagyományok kitaposta utat korszerű gépekkel is lehet járni.

JÚNIUS DEREKÁN VILÁGPOLITIKAI ESEMÉNY színhelye lesz Bécs, az a város, amely oly sokat tesz azért, hogy az ENSZ harmadik központja legyen. Az Elnöki Tanács elnöke üdvözölte a Szovjetunió és az Egyesült Államok SALT-megállapodását és az egyezmény közeljövőben esedékes bécsi aláírását. Összintéreményét fejezte ki, hogy eredmények születnek majd a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokon is, és mindez jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy sikeres legyen a jövő évi madridi találkozó.

GEORGIJ ARBATOV AZ EGYIK AMERIKAI TÉVÉHALOZATNAK nyilatkozott. A moszkvai Amerika-kutató Intézet igazgatója elmondta, hogy a június közepére tervezett csúcstalálkozó igen jelentősnek ígérkezik: tárgyalnak majd a harmadik SALT-szerződésről, a közép-európai csapatcsökkentésről és a két nagyhatalom kapcsolatainak a kérdéseiről. Arbatov megállapította, hogy a Szovjetunió a SALT—2-ről hét évig folyt tanácskozásokon minden lehetségesnek ítélt engedményt megtett, így nem fogadhatja el az amerikai szenátus esetleges módosításait az egyezményen. Ha az amerikai szenátus a SALT ellen szavazna, akkor elutasítaná a két nagyhatalom tárgyalásainak az egész folyamatát is. A Szovjetunió ebben az esetben csak azt a tanácsot vonhatná le, hogy az amerikaikkal nem lehet komolyan tárgyalni. Arbatov azzal folytatta nyilatkozatát, hogy a SALT-szerződés ellenőrzését mindkét fél meg tudja tenni, s elutasította azokat az amerikai törekvéseket is, hogy a SALT-szerződés megtartását s egyáltalán ezt a kérdést kapcsolják össze más világpolitikai problémákkal. Cáfolta Arbatov azokat az amerikai állításokat, hogy a Szovjetunió túlzott mértékben fejlesztené katonai erőt. A hadászati erők növeledésekor pontosan megtartották az első SALT-megállapodás előírásait, végül arra a kérdésre, hogy beleegyezne-e a Szovjetunió a török határ mentén U—2-es repülőgépek állomásoztatásába a SALT ellenőrzésének ügyében. Arbatov válasza: „Attól függ, mit szólnak ehhez a törökök”. Az U—2-esnek egyébként nincs valami jó híre és a „kérdes össze-függ a Szovjetunió körüli támaszpontokkal általában.”

ATHÉNBAN ALÁÍRTÁK GÖRÜGORSZÁG csatlakozását a Közös Piachoz, ezzel tisztágra bővült a szervezet, Görögországot a jövőben követni fogja Portugália és Spanyolország is, tehát a gazdasági megfontolások háttérbe szorultak a politikai érvek mögött, ugyanis a 12 tagúra bővülő EGK mind jelentősebb szerepet játszhat a világpolitikában. Ez az elképzelés persze csak akkor valósulhat meg, ha előrehalad a Közös Piac politikai integrációja.

VIETNAM JÚNIUS KÖZEPÉN küldené delegációját Pekingbe, a kormányközi tárgyalások második forduló-jára. Ezt egy Hanoi-ban nyilvánosságra hozott külügy-minisztériumi jegyzék jelentette be. A két ország között jelenleg bizonyos fokú állandó érintkezést biztosítanak a Vöröskereszt-társaságok megbízottainak találkozóit, illetve a hadifogolycsere.

SZIMBÓLUMOKKAL TELÍTETT, színpadias gesztusokban bővelkedő találkozó jelentette be El-Arisban Szadat egyiptomi elnök és Begin izraeli miniszterelnök a két ország közötti határok „megnyitását”. Ezzel a két ország kifejezésre juttatta, hogy egyre szorosabbá teszi együttműködését. Nem csupán a hivatalos bejelentések tükrözték ezt, hanem például az egyiptomi és izraeli hadirokkantak „veterántalálkozója”, valamint az a tény is, hogy amíg a látogatás idején a jelenlévő újságírók felszereléseit alaposan ellenőrizték, átvizsgálták, addig az elnöki gép El-Aris repülőterén, a még vissza nem vont izraeli katonai járművektől alig néhány méternyire állt meg. A bejelentések maguk is jelzik a szorosabb együttműködést. Szadat és Begin alig tízenöt perccel a tanácskoztak, ezután közölték, hogy az eredetileg kilenc hónappal későbbre tervezett időpont helyett Egyiptom és Izrael lakossága mármint mostantól kölcsönösen tekeresheti a szomszédos országot.

Hazánk vendége Leonyid Brezsnyev

Leonyid Brezsnyevnek, az SZKP főtitkárának a vezetésével — május 30-án — hazánkba érkezett a szovjet párt és kormányküldöttség. A szovjet sajtó is nagy terjedelemben foglalkozik a látogatással; a lapok beszámoltak a magyarországi előkészületekről, megszólaltatták a magyar társadalom képviselőit. A Pravda, a látogatás előtti napon, „Milliók közkincese” címmel közölt írást a szovjet—magyar kapcsolatokról, a két ország, a két nép együttműködéséről. A cikk méltatja a magyar társadalomnak a szocialista építésben elért sikerét, s rámutat arra, hogy a Szovjetunió és Magyarország szoros testvéri szövetsége nagy eredményeket hozott a magyar nép számára. A központi lapok a TASZSZ budapesti tudósítása nyomán számoltak be a látogatás előkészületeiről, s közölték Katona Imrénének, az Elnöki Tanács titkárának a nyilatkozatát, amelyet a szovjet hírlíróknak nyújtottak.

A szovjet sajtó napok óta vezető helyen méltatja a látogatás jelentőségét, értékeli a szovjet—magyar baráti kapcsolatok sokoldalú bővítésében, fejlesztésében elért eredményeket; budapesti keltezésű riportokban számolnak be a fejlett szocialista társadalom építésének eredményeiről. A tömegtájékoztatói eszközök magyar párt- és állami vezetők, ismert közéleti személyiségek nyilatkozatait is közlik. A Pravda egyebek közt rámutat: „A szocialista demokrácia elvein nyugvó magyar társadalom politikailag szilárd; valamennyi állampolgár széles körű jogokat élvez; mind jobbra válik a nép élete; a tudomány és a kultúra új magaslatait hódít meg.”

A lap a továbbiakban kielméli: „Növekszik a nép, a

Magyar Szocialista Munkáspárt szerepe, amely politikájában bölcsen tekintetbe veszi mind a marxizmus—leninizmus forradalmi tanításából fakadó általános törvényszerűségeket, mind pedig a kijelölt célok elérésének konkrét feltételeit.”

A szovjet párt központi lapja megállapítja: „A Szovjetunió és Magyarország minden oldalú együttműködése a béke fontos tényezője Európában. Magyarország a szocialista közösség többi államával együtt határozottan sikraszáll a nemzetközi légkör további javításáért, az enyhülés megszilárdításáért. Mélységesen szimbolikus — emlékeztet a Pravda —, hogy a fegyverkezési hajszák megfékezését és a leszerelést, a nemzetközi enyhülést és az általános béke megerősítését célzó újabb fontos kezdeményezéseiket nemrégiben éppen Budapesten tették meg a Varsói Szerződés tagállamai.

Az Izvesztija a többi között kiemeli, hogy a két ország népeinek közegek a céljai, törekvései és ideáljai. A Szovjetunióban nagy tiszteletet vívtak ki a szocialista Magyarországnak az európai államok közötti jószomszédság és békés együttműködés fejlesztésére irányuló erőfeszítései — hangsúlyozza a lap, majd hozzáfűzi: „Kádár János és más magyar vezetők találkoztak az NSZK, Olaszország, Ausztria, Franciaország és egyéb országok képviselőivel jelentősen hozzájárultak a nemzetközi helyzet egészségesebbé tételéhez.”

A mostani látogatás, a szovjet—magyar együttműködés erősíti a szocialista közösség országainak összefogását, s hasznára van a béke és a haladás általános ügyének is.

Az izraeli légierő támadja a libanoni palesztin állásokat

Hírlíróknak jelentések szerint izraeli vadászbombázók ismét heves támadást intéztek libanoni palesztin célpontok ellen. Tel Avivban katonai közlemény jelentette, hogy a légierő egységei végrehajtották akciójukat, de nem közölte, melyek voltak a támadások helyszínei. Nem sokkal később a palesztin hírlíróknak, a Wafa, arról tájékoztatót, hogy a repülőgépek a dél-libanoni határvidék közepén szakaszán, Rihán környékén dobták le bombáikat. Mint a Wafa hozzátette, a palesztin ellenállás légvédelme akcióba lépett, s megakadályozta, hogy a támadás elérje célját. A légítámadás helyi tudósítók szerint fél óráig tartott. Egy Izraelben végrehajtott gerillaakció megtorlásaként az izraeli légierő már korábban támadást intézett több dél-libanoni és Bejrút környéki palesztin lakta körzet ellen.

A légítámadással szinte egy időben heves tüzérési támadás érte Dél-Libanon számottevő részét. A szokatlan heves tüzérési akció célpontja izraeli részről a határkörzet középső szakasza, főként a palesztinok és a libanoni baloldal nabatije foha-diszállása, míg a köztük kialakult „munkamegosztás” jegyében a jobboldali keresztény milicisták a keleti szektort lőtték, az ott levő ENSZ-állomásokkal együtt. A milicisták egyébként az éjszaka folyamán szakadatlanul lövöldöztek a körzet ENSZ-alakulatainak irányában. A hajnalban kezdődött tüzérési táma-

dás — mint a helyi tudósítók írják — álmából verte fel a lakosságot és számos áldozatot követelt.

A libanoni kormány hivatalosan tájékoztatta a Biztonsági Tanácsot az országot ért izraeli agresszió részleteiről, jelentették be a libanoni fővárosban.

Szelim al-Hossz ügyvezető libanoni miniszterelnök erőlyesen elítélte a sorozatos izraeli támadásokat. A libanoni nemzeti hazafias erők központi politikai tanácsa szerint Izrael jelenti a legnagyobb veszélyt Libanonra. A testület követelte, hogy állítsák bíróság elé azokat, akik együttműködnek az izraeli agresszorokkal.

Fejlődik a KGST-bank

A magyar alumíniumipar fejlesztéséhez, a Székesfehérvári Könnyűfémű és az Ajkai Timföldgyár továbbfejlesztéséhez is folyósított tavalyi hiteletet a KGST-országok Nemzetközi Beruházási Bankja. A bank az elmúlt évben tovább szélesítette tevékenységét, jelentős hiteleteket nyújtott a résztvevő tíz ország fontos beruházásaihoz és a közös beruházásokhoz is.

A bank, amelyet a tagállamok 1970-ben hoztak létre, a múlt év végéig már több mint hárommilliárd transzferábilis rubellel segítette a beruházásokat: segítségével 61 nagyobb ipari üzemet építettek, korszerűsítettek, vagy fejlesztettek tovább: 4

Az ENSZ-közügylés elé terjesztett határozattervezetében 54 afroázsiai, valamint szocialista ország követelte: hozzon a Biztonsági Tanács minden tagállamra kötelező érvényű nemzetközi büntető intézkedéseket Dél-Afrikával szemben, ily módon kényszerítse a pretoriai rezsimet a Namíbiára vonatkozó határozatok betartására.

A tervezet leszögezi: Dél-Afrika tökélet kovácsolt magának abból, hogy vonatottan folyt a nemzetközi tárgyalások a namíbiai rendezésről és törvénytelen akciókkal próbálja megtorpedózni az ENSZ és a SWAPO által is jóváhagyott rendezési tervet. Csalások sora miatt érvénytelen és semmis választásokat rendezett Namíbiában, a választási komédia nyomán még „nemzetgyűlést” is alakított.

A határozattervezet elítéli Pretoriát, amiért kegyetlen, elnyomó politikát folytat a Délnyugat-afrikai Népi Szervezettel (SWAPO), a terület felszabadító mozgalmával szemben, majd hangsúlyozza: ez az elnyomás és Namíbia törvénytelen megszállásának fenntartása a világképét veszélyezteti.

Az ENSZ székhelyén elhangzott nyilatkozatában Sam Nujoma, a SWAPO elnöke

egyebek között hangsúlyozta: — A helyzet kiélződésének az az oka, hogy a fajüldöző dél-afrikai rendszer minden erővel meg akarja akadályozni Namíbia függetlenné válását. A SWAPO, a namíbiai nép felszabadítási szervezete, a maga részéről megállapodott az ENSZ-szel, hogy békés úton próbálják megvalósítani a namíbiai rendezést, a fajüldöző rendszer azonban az elmúlt időben fokozta a namíbiai nép elleni megtorló intézkedéseit. Tömeges letartóztatásokat és gyilkosságokat hajt végre, provokációk sorozatát követi el a namíbiai hazafiakat támogató Angola és Zambia ellen. A dél-afrikai rendszer a közelmúltban újabb tízezer katonát és nagy mennyiségű katonai felszerelést dobott át a jogtalanul megszállva tartott Namíbiába.

A SWAPO elnöke arra is felhívta a figyelmet, hogy a nyugati hatalmak nem hajlandók alkalmazni Pretoria ellen azokat az eszközöket, amelyekkel rákényszeríthetnék azt az ENSZ határozatainak végrehajtására.

Ebben a helyzetben a felszabadítási szervezet nem tehet mást — mutatott rá Nujoma —, mint, hogy fokozza fegyveres harcát a gyarmatosító dél-afrikai rezsim ellen.

Feszültség

a kambodzai-thaiföldi határon

A vietnami—thaiföldi kapcsolatok konszolidálására a két ország közötti együttműködés fejlesztésének fontosságára és Délkelet-Ázsia jelentőségére hívta fel a figyelmet Pham Van Dong vietnami kormányfő Kriangszak Csa-manand thaiföldi miniszterelnökhöz intézett üzenetében. A VSZK miniszterelnöke az üzenetben „legforróbb jókívánásait és mély megbecsülését” fejezte ki thaiföldi kollegájának ismételt kormányfői kinevezése alkalmából.

A vietnami hírlíróknak által közzétett üdvözlés éppen a Délkelet-Ázsiában kialakult helyzet miatt nem tekinthető pusztán formalitásnak. Vietnam és Thaiföld viszonya 1975 után kedvező irányban fejlődött. Mindkét részlől nagyra értékelték Pham Van Dong tavalyi bangkoki látogatását a korábbi években felgyülemlett kölcsönös bizalmatlanság leküzdése, a kapcsolatok kiépítése szempontjából. Az utóbbi hónapokban azonban e folyamat megtorpant. A kambodzai fordulatot, a Pol Pot-rezsimmel szemben állóknak nyújtott vietnami katonai segítséget egyes bangkoki körökben úgy igyekeztek beállítani, mint „Thaiföld elleni kihívás”-t, „Thaiföld biztonságát fenyegető veszélyt”. A Vietnam-ellenes légkör kialakítását tevékenyen segítette Kína.

Az utóbbi napokban egyes thaiföldi katonai és politikai vezetők mind több ilyen jel-

legű kijelentést tettek annak kapcsán, hogy a vietnami erők támogatását élvező kambodzai forradalmi hadsereg megerősítette akciót a Pol Pot-rezsim maradványainak búvóhelyei ellen a kambodzai—thaiföldi határ térségében.

Egyes jelentések szerint változatlanul vannak harcok Polpet kambodzai határvároska környékén, valamint Pailim és a dzsungelökkel borított Cardamon-hegység térségében. Ez utóbbit, megfigyelők a polpotisták utolsó fészkeinek tartják. A kambodzai forradalmi kormányzat az elmúlt hetekben többször felhívta a figyelmet rá, hogy thaiföldi katonák, illetve harci gépek behatoltak az ország területére, megsértették légterét. Emellett pedig — éppen bangkoki hírek szerint — a thaiföldi hatóságok több tízezer Pol Pothoz hű személyt küldtek vissza Kambodzába. Heng Samrin, a Kambodzai Népi Forradalmi Tanács elnöke egyik legutóbbi nyilatkozatában azt mondta, hogy „e polpotista csoportok egy része megőrizve fegyvereit, megkapva a kínai segítséget, visszatér az országba, hogy zavarja a konszolidálódást, a közbiztonságot”.

A thaiföldi magatartást korábban Hanoi-ban is bírálták már, s arra hívták fel a figyelmet, hogy az ellentétben áll a hivatalos Bangkok nyilatkozataival, miszerint „semleges politikát folytat az indokínai konfliktusok ügyében”.

A konzervatív Clark megalakítja kisebbségi kormányát

A konzervatív párt végül is 136 képviselővel szerzett viszonylagos többséget a 282 tagú ottawai parlamentben. Trudeau miniszterelnök Liberális Pártja 114, az Új Demokrata Párt 26, míg a Szociális Hítel-párt 6 képviselővel rendelkezik.

Trudeau, várhatóan hamarosan hivatalosan is felfüggesztést kéri Kanada főkörmányzójától. A brit korszak formai hagyományainak eleget téve bízza meg ezután a királynő képviselője Joseph Clarkot, a konzervatívok vezetőjét az új kormány megalakításával.

Kanada történelmének legfiatalabb miniszterelnöke, a 39 éves Clark, május 23-i sajtóértekezletén kijelentette: nem fél a kisebbségi kormányzástól, bízik benne, hogy a többi párt esélyt ad neki.

Strauss kancellárjelölt

Franz Josef Strauss, a bajor Keresztényszocialis Unió (CSU) elnöke, jelezte, hogy kész a nyugatnémet jobboldali ellenzék kancellárjelöltjeként indulni 1980-ban az NSZK országos választásán. A politikusi döntését Friedrich Zimmermann, a CSU bonni parlamenti képviselő csoportjának vezetője és Edmund Stoiber, a párt főtitkára ismertette.

A hivatalos jelentkezést Bonnbán élénk találgatások előzték meg. A végső lökést Strauss számára a jelek szerint a köztársasági elnökválasztás adta meg.

Bonni megfigyelők szerint a CSU-elnök ezzel ismét kész helyzet elé állította a CDU-t, amelynek elnöke Kohl, az eredeti tervek szerint csak később jelentette volna be, hogy haillandó átengedni a kancellárjelöltséget az unió „vala-mely más” személyiségének.

Négy földrész

27 országának árubemutatója

A részt vevő országok zászlóival és a Nemzetközi Vásárok Szövetségének emblémájával díszített főterén, a kőbányai vásárvárosban május 23-án reggel ünnepélyesen megnyitották a beruházási javak 1979. évi tavaszi szakvásárát. Az ünnepség résztvevői között ott volt Havasi Ferenc, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, Marjai József és Székér Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettesei, Katona Imre, az Elnöki Tanács és Nyikolaj Faggyejev, a KGST titkára. Megjelent a kormány több tagja, ott voltak a diplomáciai képviselők vezetői és a külföldi kiállítások igazgatói is.

Veress Péter külkereskedelmi miniszter megnyitójában többek között hangsúlyozta: — A Budapesti Nemzetközi Vásár fontos eseménye gazdasági életünknek. Alkalmat és lehetőséget ad vállalatainknak, hogy lemérhessék: jó úton haladnak-e valóban azt gyártják-e, amire a hazai és a külföldi vevőknek szüksége van. Örülünk, hogy partnereink változatlanul élénk érdeklődést tanúsítanak a nagyszabású ipari és külkereskedelmi találkozó iránt. Négy földrész 27 országából és Nyugat-Berlinből több mint 1100 külföldi cég, sok nagy múltú, neves vállalat hozta el újdonságait, ezzel is kifejezve érdekeltységét a gazdasági együttműködés különböző fórumaiban és a nemzetközi munkamegosztásban.

A továbbiakban a miniszter elmondta, hogy a KGST valamennyi tagországa képviselteti magát a BNV-n. Az elmúlt három évtized a KGST-ben a részt vevő országok számára történelmi jelentőségű változást hozott. Az együttműködés teremtette meg az alapját annak, hogy hazánk elfoglalhatta méltó helyét a nemzetközi gazdasági életben.

A mostani nemzetközi vásáron a magyar kohászati és gépipar több mint 200 olyan magas színvonalú terméket állított ki, amelyet már a két- vagy többoldalú termelési szakosítás keretében gyárt. A közúti járművek, s részegységei, a rádiótechnikai és elektronikai, a vákuumtechnika és a műszeripari gyártmányaink a szocialista országokban, s a fejlett tőkés és a fejlődő országok piacain egyaránt versenyképesek.

A fejlett tőkés országok cégei az egyszerű adásvételi ügyletek mellett ma már mindinkább figyelmet fordítanak a hosszabb távra szóló kapcsolatokra, a kooperációra és a közös vállalatok együttműködési formáira, a harmadik piacon lehetséges együttműködésekre. Partnereinkkel a kölcsönös előnyök, a diszkrimináció-mentesség elvének betartása alapján kívánjuk fejleszteni gazdasági kapcsolatainkat, szorgalmazzuk a kelet-nyugati kereskedelem sokirányú bővítését.

A fiatalok NDK-beli munkavállalási lehetőségei

Az elmúlt évekhez hasonlóan, 1979-ben is mód nyílik arra, hogy a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság közötti munkaerő-egytütműködés keretében magyar fiatalok szakmai tapasztalatszerzés céljából munkát vállaljanak az NDK vállalatainál. A Munkaügyi Minisztériumban megkezdődött az idén őszi kiutazó csoportok szervezése.

A foglalkoztatásra szak- és betanított munkaterületeken a gépiparban, az elektrotechnikai és elektronikai iparban, a könnyűiparban, a vegyiparban, valamint a kohászatban van lehetőség. A szakmunkások 2, illetve 3 évre, a betanított dolgozók 3 évre köthetnek munkaszerződést az NDK-vállalatokkal.

A foglalkoztató vállalatok biztosítják a magyar munkások szervezett nyelvtanítását. A szakmával nem rendelkező fiatalok a német nyelv megfelelő szintű elsajátítása után több szakmában szerezhetnek Magyarországon is hasznosítható szakmunkás-bizonyítványt.

Azok a fiatalok jelentkezhetnek, akik a kiutazás idejéig betöltötték vagy betöltik a 18. életévüket; erkölcsi, politikai magatartásuk kifogás alá nem esik; nőtlenek, illetve hajadonok, eltartásra nem kötelezettek; a munkára egészségileg alkalmasak; a katonai szolgálathasználat szabályai szerint kiutazásuk engedélyezhető; vállalják, hogy az NDK törvényeit, a foglalkoztatás szabályait és a munkaszerződésben vállalt kötelezettségeket betartják. Mód nyílik néhány 30 éven aluli gépész- és elektromérnök kiutazására is.

Az érdeklődő fiatalok bővebb tájékoztatást állandó lak helyük szerint Budapestén, a Fővárosi Tanács Dél-pesti Munkaerőgazdálkodási Hivatalánál (VIII., Baross utca 124.), vidéken pedig a területileg illetékes megyei tanácsok munkaügyi osztályain kérhetnek, s ugyanott jelentkezhetnek. A Munkaügyi Minisztérium tanácsai osztályán szintén kaphatnak bővebb tájékoztatást, s itt is mód van a jelentkezésre.

Lendületes sorompóprogram

Négy éve kormányhatározat született: az ötödik ötéves terv anyagi előirányzataiból oldja meg a KPM azoknak a sorompó nélküli útátjáróknak a biztosítását, amelyeken menetrendszerű autóbuszjárat halad keresztül. Akkor mintegy 450 ilyen útátjáró volt az országban. A terv első három évében 237 helyen létesítettek fény-sorompót, a közúti átépítésével pedig 29 útátjáró szűnt meg. Ebben az évben még 67 fény-sorompó épül és négy útátjáró szűnik meg. Az ötéves terv végére teljesül a sorompóprogram. Eddig csak az országutakon találkozott az éjszakai utas fényvisszaverő fóliával bevont jelzőtáblákkal. Mintájukra a MÁV-nál is elhatározták: a mozdonyvezetőt tájékoztató különféle jelzőtáblákat is ilyen bevonattal látják el a vasúti pályák mentén. Hozzávetőleg 40–50 ezer tábláról van szó.

A mozdonyok világítóberendezéseinek átalakításával a vontatójárművek majd nagyobb fényerővel világítják meg a pályát és a fényvisszaverő táblák már messziről szembetűnőek lesznek.

Az új vasúti forgalmi utasítás előírja, hogy pálya bevilágítására a mozdonyokon, a vontató járműveken háromszög elhelyezésben három fényforrást kell alkalmazni.

A mozdonyok homlok részére sugárvetítő reflektort szerelnek. Ez a munka jelenleg a befejezés stádiumában van. (Azokon a vonalrészeken, ahol a közút párhuzamos a vasúttal — az autósokra való tekintettel — a mozdonyokon is csak tompított fényt szabad használni.) Jó a „háromszögű” mozdony azért is, mert így az éjszaka közlekedő vonatokat a három fénypont már messziről megkülönbözteti a gépkocsik fényétől.

Balesetek a mezőgazdaságban

A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban tavaly minden ezer dolgozó közül átlag 28-an szenvedtek üzemi balesetet, kilenccel kevesebben, mint 1970-ben, a halálos és csonkulásos balesetek száma azonban több mint az előző években — állapította meg ülésén az Országos Munkavédelmi Bizottság. A balesetek nagy részét közvetve vagy közvetlenül a szakmai ismeretek hiánya, az ittasság, a fegyelmezetlenség, a gyenge ellenőrzés idézi elő.

Az OMB korábbi állásfoglalásának megfelelően a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium — az illetékes szakszervezetekkel közösen — most már rendszeresen és behatóan vizsgálja a munkavédelem helyzetét és számonkéri a vezetőktől a mulasztásokat. A munkavédelmi helyzet romlása miatt tavaly egységek között az édesipar, a gabona- és a tejipar vezetőit számoltatták be, s jó néhány irányítószerv jutalmát, prémiumát csökkentették az üzemi balesetek elszaporodása miatt. Emiatt csappant meg az Országos Lőtenyésztési Felügyelőség, egyes megyei állategészségügyi állomások, a repülőgépes szolgálat vezetőinek jutalma, a Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdálkodási, a Tejipari Vállalatok Trösztje vezetőinek prémiuma.

Korábban elkészült a budapesti nagy sportcsarnok

Az eredeti határidőnél korábban készülhet el a budapesti nagy sportcsarnok; már 1981. november 7-én avathatják. A határidő előbbrehozásáról kötötték szocialista szerződést a beruházásban közreműködő negyven — tervező, beruházó és kivitelező — vállalat, szervezet igazgatói és társadalmi vezetői. A szerződéskötésen részt vett Gernyi Kálmán, a fővárosi tanács elnökhelyettese, dr. Martos Istvánné, a Szakszervezetek Budapesti Bizottságának vezető titkára, Káncs Lajosné, a Budapesti TSH elnöke, valamint a szovjet küldöttség élén L. V. Petrov, a Moszkvai Városi Szakszervezeti Tanács elnöke.

A szerződést aláírók vállalatuk nevében kötelezték magukat arra is, hogy a sportcsarnokot — létesítményeivel együtt — kifogástalan minőségben adják át. A kiépítés meggyorsítása nem növeli a költségeket sem; a tervezett 1,7 milliárd forintba kerül majd a sportcentrum.

Tanév vége az általános iskolákban

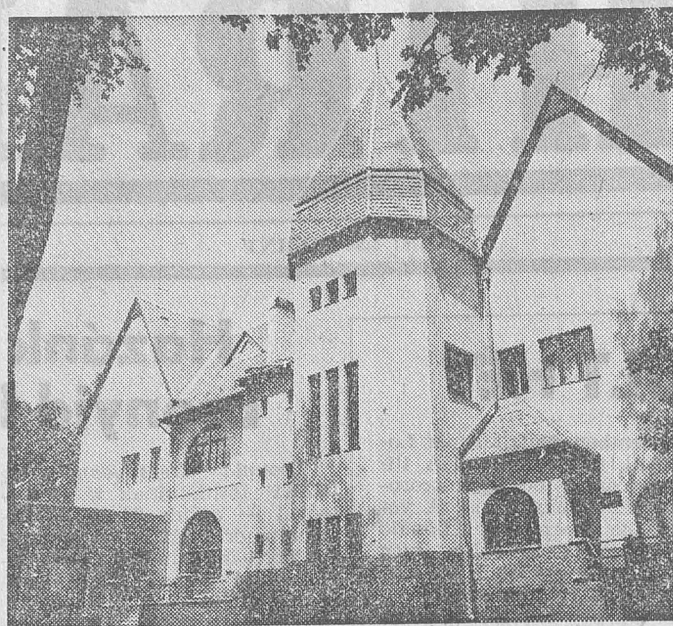
Az általános iskolákban a tanítás legkorábban június 10-én, legkésőbb pedig június 20-án fejeződik be. Ugyanis az idei tanévben vált egyöntetűvé a 11 napos tanítási munkarend: és a kéthetenkénti szabad szombat némileg módosította a tanítás befejezésének az időpontját — mondotta Szabó László, az Oktatási Minisztérium főosztályvezetője az MTI munkatársának.

Legkésőbb június 25-ig mindenütt kézhez kaphják a diákok a bizonyítványt is. Ehhez igazítottuk a középfokú iskolákban a beiratkozás napját. Erre mindenütt egységesen június 25-én kerül sor. Előfordulhat, hogy néhány tanuló családi beutalóval a tanítás utolsó napjaiban kezdené meg az üdülést.

Épül a cukorgyár

Lengyel-magyar államközi szerződés keretében Kabán épül hazánk tizenkettedik cukorgyára. A hetvenhektáros területen 70 létesítményt építenek a lengyel szakemberek. A hét és fél milliárd forintos költséggel épülő gyár egy idejében 600 ezer tonna cukor-répat dolgoz majd fel. A tervek szerint az első szállítmányt az idén szeptemberben fogadják az új gyár.

FELÚJÍTOTT ALKOTÓHÁZ

Hosszú szünet után ismét fogadhatja a képzőművészeket a Képzőművészeti Alap 5. számú kecskeméti alkotóháza. A század elején épült, kastélyszerű épületet az elmúlt évben teljesen felújították: a főépületben tíz, műteremmel átírt lakást alakítottak ki. Ma az ország legmodernebb, legkényelmesebb alkotóháza a kecskeméti.

Székesfehérvári Könnyűfémű

Hibajelző lapok

Javult az alumínium termékek minősége és tavalyhoz képest az idei első negyedében 70 százalékkal csökkent a rendelkezéshűződés a Székesfehérvári Könnyűféműben.

Mindezt a számítógépes termelésirányítás és a Dolgozó Hibátlanul munkarendszer fokozatos bevezetése eredményezte.

A székesfehérvári nagyüzem gyáregységeinél egy éve kezdtek a munkahelyek komplex felmérését. A DH-munkarendszer bevezetésének alapjaként elvégezték az üzemi jellemzők feldolgozását és elemzését.

A Dolgozó Hibátlanul munkarendszer bevezetésénél azt a célt tűzték ki, hogy javítsák a könnyűfémű termékeinek minőségét, felszámolják a műszaki előkészítés, a munka-

szervezés, a gépkészítés gazdaságait, csökkentse az energiafelhasználást, és ezzel mintegy 20 százalékkal emelje a vállalati termelés hatékonyságát. A termelési gátló és a minőséget rontó tényezők kiszűrésére hibajelző és ellenőrző rendszert hoztak létre. Ennek lényege, hogy a munkások és a vezetők minden munkahelyen hibajelző lapon rögzítik észrevételeiket.

A visszatérő anyaghibákra, a szervezeti hibákra figyelmeztető és a szükséges intézkedéseket rögzítő hibajelző lapok eljutnak a gyáregységek, illetve a vállalat vezetőihez, így a hiba jelentkezésétől elhárításig nyomon követhető az egész technológiai vagy szervezési folyamat.

Új városrészközpontok

Ülést tartott a Fővárosi Tanács

Sokakat érdeklő és érintő várospolitikai kérdésekről tárgyalt ülésén a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága. Megvitatott például a józsefvárosi rekonstrukció második ütemének módosított beruházási programját. Mint ismert, az új negyed három szakaszban valósul meg. Az első a negyedik ötéves tervben adták át, a második szakasz terve már 1973-ban elkészült, ám az azóta eltelt hat év sok változást hozott, így az eredeti elképzeléseket a mai helyzethez kell igazítani. Időközben a kivitelező Budapesti Lakásépítő Vállalat és a 2. számú házgyár megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy még ebben az ötéves tervben 540 lakással több épülhessen meg. Vagyis 1920 helyett 2460 új lakás kerülhet tétő alá. A lakásépítéssel párhuzamosan fejlesztették a kereskedelmi hálózatot is. A módosított beruházási javaslat szerint az új 24 tantermes iskolában tanuszoda létesül.

A IX. kerületben a Hámán Kató út — Vaskapu utca — Drégely utca — Mester utca által határolt területet a Fővárosi Tanács magánérdeke, teleszerű lakásépítés céljára jelölte ki. A tervek szerint itt egy 241 lakásos kislakótelep valósul meg. A beruházó az Országos Takarékpénztár. Az építkezés első szakaszában 123 lakás kerül tétő alá. Az épület földszintjén korszerű ABC-áruház nyílik. Ezenkívül több más üzlet is létesül a kis lakótelep ellátására. A kivitelezést a Prossperitás Általános Építő és Szakipari KTSZ vállalta, az építkezés megkezdésének határideje 1980.

Budapest általános rendezési tervé hat városrészközpont kialakítását tartalmazza, az egyik Dél-Pesten, Kispeszt szívében valósul meg. (E városrészközpontok célja teher-

mentesíteni az amúgy is zsúfolt Belvárost, pezsgő életet teremteni az új negyedekben.) A központot a hatodik ötéves terv végére mintegy 12 ezer lakásos városrész fogja majd közre, amelynek kereskedelmi, közintézményi, kulturális és egyéb közösségi igényeit kell kielégítenie. Először egy 9000 négyzetméter alapterületű új vásárcsarnok és egy 13 ezer négyzetméteres üzletház — itt ABC-áruház, iparcikláruhá és több szolgáltatófiók kap helyet — épül meg, az elképzelések szerint 1984-re. A tervezést rövidesen megkezdik. A városrészközpont megvalósítása szerves része a kispesti rekonstrukciónak. Nemcsak a kispestiek ellátását szolgálja majd, hanem a X., a XVIII., a XIX., a XX. kerületek és a környező községek lakói is élvezik majd előnyeit.

A nehézipar újdonságai a BNV-n

A nehézipar 74 vállalata és szövetkezete több ezer termékkel, köztük jó néhány újdonsággal jelentkezik a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A kiállításról tartottak sajtótájékoztatót a Nehézipari Minisztériumban.

A bemutató ezúttal nagy figyelmet szentel a bányavállalatok termékeinek, köztük azoknak a berendezéseknek, amelyeket a most épülő, korszerű bányákban is használnak majd. Különös figyelemre tarthat számot az Oroszlányi Szénbányák vágtakeresztződést biztosító berendezése, valamint a Várpalotai Szénbányák pajzscsaládja, amely kedvezőtlen geológiai viszonyok között is hatékonyan használható.

A gyógszeripari kiállítás elsősorban az iparág és a

A Csepel Művek Moszkvában

Októberben másodikban, önálló kiállítást rendez Moszkvában a Csepel Vas- és Fémművek. Bemutatja teljes gyártmányválasztékát, megismerteti az érdeklődőket a csepeli gyártási történetéről, munkásságáról, a csepeli gyártási történetéről, munkásságáról. Az erről szóló szerződést nemrég írták alá a Csepel Művek, a Hungexpo, a Magyar Kereskedelmi Kamara, valamint a Szovjetunió Kereskedelmi és Iparkamarájának vezetői a vállalat művelődési termében. Az ünnepélyes szerződéskötésnél ott volt Vlagyimir Jakovlevics Pavlov, a Szovjetunió budapesti nagykövete is.

A Csepel Vas- és Fémművek legnagyobb kereskedelmi partnere a szovjet ipar, exportjának egynegyede irányul a Szovjetunióba, ennek is nagy részét a különböző gépek, gumi- és műanyagipari berendezések teszik ki. A Szovjetunióból elsősorban alapanyagokat és kohászati termékeket, például hengereket, finomított rezet importálnak. A csepeli üzemek, és a szovjet iparvállalatok között gyümölcsöző együttműködés alakult ki a gyártásszakszaktásiban és a kooperációban.

Az őszi csepeli önálló kiállítás jelentőségét növeli, hogy a partnerek között már megkezdődött a következő öt évre szóló terv-egyeztetés.

Jövőre elkészül a metró Határ úti szakasza

Jövő ilyenkorra már metrószelvényeknek kell robusztusnak — igaz, csak próbajáratban — a két peremkerület — Kispest és Kőbánya közös állomásától a Nagyváradi térig, ahonnan a már meglevő metrójáraton Budapest szívébe, a Deák térre juthatnak az utasok. Hol tartanak a déli szárnyvonal építésének munkálatai — erről adtak tájékoztatást a Közlekedési és Metróépítő Vállalatnál.

A sfnálva nem ér véget a jelenlegi végállomáson, a Nagyváradi téren: az úgynevezett kihúzó vágányt — amelyre a szerelvények az állomást elhagyva ráhaladnak — már 1976-ban megépítették a Könyves Kálmán körútig. Itt, a Népielget szomszédságában lesz az első újabb állomás, az alagút különben még tavaly elkészült, egészen Kispesztig. Ezen a szárnyon a kéreg alatt halad egészen a Határ úti állomásig, mintegy 3 kilométer hosszan. Ezt elhagyva, a kiserdő tájéka jutnak a felszínre a vonatok, s tesznek még további 1,7 kilométert a végállomásig.

A legelőrehaladottabb a Határ úti állomás építése, e helyen csaknem végeztek a víz- és a villanyszereléssel, és most a városcsarnokot „öltöztetik”, a falakat csempézik.

A környezetvédelemhez kapcsolódik a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat Hexacell biológiai csepegtetőtest-rendszere.

A sok újdonság közül érdemes megemlíteni a Taurus csökompenszátort, amelyet a vállalat a különféle csövezetékrendszerekben fellépő szerelési, rezgéslevezetési feladatokat gazdaságos megoldására fejlesztett ki.

A hivatali és a hivatalos személy elleni bűncselekmények

Minden állampolgárnak alapvető érdeke fűződik ahhoz, hogy vele szemben a hatóságok, hivatalos személyek csak a jogszabályban megengedett intézkedéseket fogantathassák, tehát kapott hatáskörüket ne léphessék túl. Ugyanakkor az államhatalmi, államigazgatási, igazságszolgáltatási szervek (e feladatokat ellátó személyeknek) rendszeres és akadálymentes működése a biztosítéka annak, hogy az állampolgárok jog- és érdekvédelme zavartalanul megvalósulhasson.

Az új Btk ezeket a szempontokra tekintettel tárgyalja külön címként a hivatali bűncselekményeket (IV. cím) és a „hivatalos személy elleni bűncselekményeket” (V. cím).

● A hivatali bűncselekmények közös sajátossága, hogy azokat csak hivatalos személy követheti el. Előjáróban tisztázzuk, ki is minősül hivatalos személynek? A Btk értelmező rendelkezései szerint hivatalos személy:

a) a népképviselői szerv tagja, a bíró, az ügyész, a társadalmi bíróság tagja, a munkaügyi és szövetkezeti döntőbizottság tagja;

b) a népképviselői vagy államigazgatási szervnél, bíróságnál vagy ügyészségnél szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozik;

c) az államigazgatási feladatot ellátó más személy.

A hivatali visszaélést, a bántalmazást hivatalos eljárásban, a kényszervallatást és a jogellenes fogvatartást (összefoglaló néven a hivatali bűncselekményeket) tehát csak ezek a személyek valósíthatják meg. Korábban e cím alá egyéb bűncselekmények is tartoztak, így a „hivatali bűnpártolás”, a „hivatali vesztegetés”, a „jogtalan előny követése vagy elfogadása”, valamint a „hivatali befolyással üzérkedés”. A hivatali bűnpártolás — mivel ezt nemcsak hivatalos személy követheti el — átkerült az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények közé (a bűnpártoláshoz). Az említett további három bűncselekményt pedig a törvény a jövőben a „közélet tisztasága elleni bűncselekmények” közé sorolja.

Az új Btk egyes címei tehát jobban kifejezik az egy csoportba tartozó bűncselekmények jellegzetességeit.

Nézzük ezek után az egyes hivatali bűncselekményeket!

Hivatali visszaélést követ el „az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon, vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél.” E tényállásból kitűnik, hogy csak a célzatos elkövetés minősül bűncselekménynek, tehát akkor, ha a jogtalan hátrány okozása, illetve a jogtalan előny szerzése érdekében elvissza az elkövető munkakörével. E büntetett büntetési tétele: három évig terjedő szabadságvesztés.

A hivatalos személy hivatali eljárása során számos olyan jogosítvánnyal rendelkezik (pl. bírságolás, elővezetés, előállítás stb.) amellyel az eljárás alá vont (államigazgatási eljárásban: a fél) magatartását befolyásolni tudja. Nincs joga azonban ahhoz, hogy hivatalos eljárása során mást tettleg bántalmazzon. Ez a cselekmény vétségnek minősül és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A korábbi Btk-ban a büntetési tétel egy évig terjedő szabadságvesztés volt, tehát

a törvényalkotó a hivatalos személy által az eljárása során elkövetett bántalmazást a jövőben szigorúbban bünteti.

A bántalmazás mindig erőszakos, az emberi testre való közvetlen ráhatást jelent, nem szükséges azonban, hogy az akár csak könnyű testi sértést is okozzon. Bántalmazás valakinek a pofonütése is, jöllehet még csak külsérelmi nyom sem marad utána.

„Az a hivatalos személy, aki vallomás vagy nyilatkozat kikényszerítése céljából erőszakkal, fenyegetéssel vagy más, ha-

sonló módszert alkalmaz, büntetett követ el és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”: ez a kényszervallatás új törvényi tényállása. A korábbi, még hatályos Btk-ban az erőszak, fenyegetés stb. helyett a törvényellenes eszköz szerepelt. Ehhez képest az új megfogalmazás pontosabban határozza meg az elkövetési módokat. Mint tudjuk, a büntető eljárásban az eljárás alá vont nem kötelezhető vallomás megtételére, hanem a saját akaratán múlik, hogy nyilatkozik-e vagy sem. Ilyenkor csupán figyelmeztetik arra, hogy a vallomás megtagadását úgy tekintik, hogy lemond a védekezésnek erről a módjáról, ez azonban nem befolyásolja az eljárás lefolytatását. A kényszervallatás bűncselekményként történt megfogalmazása a vallomást kikényszeríteni törekvő hivatalos személlyel szemben nyújt védelmet.

A „más, hasonló” módszer kifejezés azokat a módszereket jelöli, amelyek az erőszaknál, fenyegetésnél kifinomultabbak, s főleg a vallomást tevő pszichikumára történő ráhatással mutatkoznak meg (ideigleg-késztük ki” az eljárás alá vont személyt, aki így akarata ellenére tesz vallomást). Pl.: erős fénnel az érintett szemébe világítanak. A bűncselekmény megvalósulásához nem szükséges az, hogy a vallomást a hivatalos személy ki is kényszerítse, elegendő az, e célból alkalmazott erőszak, fenyegetés stb. kifejtése. Az is közömbös, hogy a hivatalos személy a valóságnak megfelelő, igaz vallomást akart-e kikényszeríteni.

A jogellenes fogvatartás (korábban: törvénytelen fogvatartás) bűncselekménye a személyes szabadságától való jogellenes megfosztást jelenti. „Az a hivatalos személy, aki eljárása során mást személyi szabadságától jogellenesen megfoszt, büntetett követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. A régi Btk. példálózó felsorolást is adott: „törvényellenesen elfog, letartóztat, fogva tart”. Ezek helyett célszerűbbnek látszott a „jogellenesen megfoszt” kifejezés használata, mert ez minden elkövetőre illyen jogellenes magatartást magában foglal.

A bűncselekményt csak az a hivatalos személy követheti el, aki jogosult másokat személyes szabadságuktól megfosztani.

e jogosultságát azonban csak a jogszabályok adta feltételek megvalósulása esetén gyakorolhatja.

Amennyiben ezeket nem veszi figyelembe, jogellenesen jár el, tehát megvalósul a bűncselekmény.

Súlyosabban minősül a jogellenes fogvatartás, ha azt — aljas indokból vagy célból,

— a sértett sanyargatásával, — súlyos következményeket okozva követik el.

A jogellenes fogvatartásnak van egy enyhébb minősülő része is (vétség): ha a fogvatartás a 24 órát nem haladja meg. A törvény miniszteri indoklása szerint „ennyire rövid időtartam ugyanis sem a szabadságvonással járó szenvedés, sem a szabadság hiányából származó különféle hátrányok szempontjából nem sokkal nagyobb jelentőségű lenni.

● A Btk következő címe „a hivatalos személy elleni bűncselekmények”, ezen belül: a

hivatalos személy elleni erőszak, a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak, a hivatalos személy támogatása elleni erőszak, valamint a hatóság vagy hivatalos személy megsértésének törvényi tényállásai szerepelnek.

A hivatalos személy elleni erőszak külön bűncselekményként való megfogalmazása a hivatalos személy feladatának jogszerű teljesítését kívánja a büntetőjog eszközével is védeni. „Aki a hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza, büntetett követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. E védelem tehát a hivatalos személyt, csak jogszerű eljárása esetén illeti meg.

A jogszerűség hiányára azonban csak akkor lehet hivatkozni, ha ez nyilvánvaló, ennek eldöntése mérlegelést nem igényel.

Például a rendőr utcai személteléstől valakit őrizetbe akar venni.

Az elkövetőnek a hivatalos személyt erőszakkal vagy fenyegetéssel jogszerű eljárásában akadályoznia kell, intézkedésre kell kényszerítenie; ebből következik, hogy a hivatalos személy az elkövető fellépése miatt nem tudja az eredetileg tervezett magatartást tanúsítani. Például a rendőr le akar tartóztatni egy körözött személyt, de annak barátai fenyegetően lépnek fel vele szemben. Akadályozták intézkedésében, a bűncselekmény megvalósult! Ebben a példában az intézkedésre kényszerítés is szerepet kapott, hiszen a rendőr a vele szemben fellépő baráti vérsaság ellen is kénytelen intézkedéseket tenni, pedig ez eredetileg nem állott szándékában.

Nem tekinthető akadályozásnak azonban az elkövető passzív magatartása, hiszen itt hiányzik az erőszak kifejtése, a fenyegetés alkalmazása. Ugyanígy nem minősül intézkedésre kényszerítésnek, ha a letartóztatott pl. leül a földre (passzív magatartást tanúsít), s nem hajlandó a hivatalos személlyel önként távozni. Ilyenkor ugyanis a hivatalos személy részéről valósul meg kényszerítés: (tegyük hozzá: jogszerű kényszerítés), a letartóztatott beszállítása, s nem pedig a letartóztatott személy részéről.

Bűncselekménynek minősül a hivatalos személy bántalmazása is, ha az az eljárása alatt vagy emiatt történik. Nem hivatalos személy elleni erőszak az, ha az otthon tartózkodó, szolgálaton kívüli rendőrt pl. egy féltékeny völgyény azért bántalmazza, mert előző nap menyasszonyával látta sétálni.

A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a hivatalos személy elleni erőszakot csoportosan vagy felfegyverkezve követik el. A csoport szervezőjének és vezetőjének büntetése még szigorúbb: 2–8 évig terjedő szabadságvesztés.

Az új Btk kifejezetten utal arra, hogy aki a hivatalos személyt eljárása miatt bántalmazza, akkor is (a fenti szabályok szerint) büntetendő, ha „a bántalmazott a bűncselekmény elkövetésekor már nem volt hivatalos személy”. Tehát, ha a szabadult felkeresi az őt annak idején elítélő bírót és megveri, ugyanúgy hivatalos személy elleni erőszakért fog felelni. (Ebben az esetben a hivatalos személyi minőség mintegy „tovább él”).

Már a hivatalos személy elleni erőszak elkövetésére irányuló csoportban

való részvétel is büntetést von maga után.

A csoportosulásban jelentkező erő ugyanis azokat is visszatartja a hivatalos személy megsegítésétől, akik egyébként a segítségére sietnének. Nem büntethető azonban a résztvevő, ha a csoportot önként vagy a hatóság felszólítására elhagyja.

A hivatalos személyt megillető büntetőjogi védelem kiterjed a közszolgálatot ellátókra is. Ezek:

— a posta, vagy a közforgalmú közlekedési vállalat (MÁV, BKV stb.) végrehajtó vagy biztonsági szolgálatot ellátó alkalmazottja,

— biztonsági feladatot teljesítő katona,

— közfeladatot ellátó polgári őr,

— bírósági vagy más hatósági eljárásban az ügyvéd,

— a jogszabályban meghatározott esetben az orvos,

— (s új körként) a mentőszolgálat tagja.

Az ezek ellen tanúsított — a korábbiakban tárgyalt — magatartások a hivatalos személy elleni erőszak büntetési tételeivel büntetendők.

Új tényállásként tartalmazza a Btk a hivatalos személy támogatása elleni erőszakot. Aki a hivatalos, vagy közfeladatot ellátó személy

támogatására vagy védelmére kelt ember ellen követi el az említett cselekményeket, ugyanúgy büntetendő, mintha magát a hivatalos személyt érte volna a támadás.

Pl. a vonaton a jegykezelőt egy jegy nélküli utas megtagadja, az egyik segítségére siető utast a bicicli rokonai azonban megakadályozzák a segítségnyújtásban (pl. nem engedik be a fülkébe).

A hatóság, vagy hivatalos személy megsértése lényegében a becsületsértéssel, illetve rágalmozással azonos tényállást tartalmaz. A különbség az, hogy itt a sértett hatóság, vagy hivatalos személy, akiknek bizalmat és tekintélyt keltenie élvezniük. Éppen ezért az olyan tény állítása, híresztelése (vagy erre utaló kifejezés használata) amely a hatóság vagy hivatalos személy iránti bizalom megingatására vagy a hivatalos személy becsületének csoportosítására alkalmas, súlyosabban minősül, hiszen nem elsődleges a személy, hanem maga a hatóság tekintélye kerül itt veszélybe.

A büntetés egy évig terjedő szabadságvesztés, illetve az új szabályozás szerint javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés is lehet. Ugyanígy büntetendő az is, aki a hatóság, vagy hivatalos személy becsületének csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el (pl. leköpi).

A büntetés 3 évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt nagyobb nyilvánosság előtt követik el. Ide tartozik a sajtó vagy sokszorosítás útján történő elkövetés is. Az elkövető azonban nem büntethető, ha az állított tény valónak bizonyul! (Pl. az állítja valaki, hogy szomszédja megvesztegette a lakásügyi hatóság egyik dolgozóját, s már kapott is lakást.) A valóság bizonyításának, tehát, hogy a megvesztegetésre sor került-e valójában, csak akkor van helye, ha a tény állítását, vagy a híresztelést a közérdek vagy bárkinek jogos érdeke indokolta. Közérdek, hogy az állampolgárok ne jussanak illetéktelen előnyökhöz, s hogy a hivatalos személy megvesztegethetetlen legyen, tehát sor kerülhet a bizonyításra. Ha az állítás beigazolódott, az elkövető nem büntethető, ellenkező esetben azonban felelősségre vonják.

Dr. L. GY.

Nemzetközi Gyermekév 1979

9

A nevelési, oktatási tervek azt a célt szolgálják, hogy megvalósításuk során az iskola megadja a gyermeknek az erkölcsi arculatát, fejlessze benne a szocialista ember személyiségének jegyeit. Tehát a tankötelezettség mellett, hogy kötelezettség, egyszersmind biztosítéka a művelődéshez való jog megvalósulásának.

Az erre való jogot Alkotmányunk rögzíti. Ma azonban még nem minden felnőtt, nem minden szülő látja világosan a tankötelezettség tartalmát, ennek fontosságát, azt, hogy társadalmunknak egyre több jól képzett és művelt emberre van szüksége; ehhez azonban egyedül az iskola nem elegendő!

MILYEN KÖTELEZETTSÉGEI VANNAK A SZÜLŐKNEK? A hatodik életévét betöltő gyereket a szülő köteles az illetékes alsó fokú nevelési és oktatási intézménybe beírni. Köteles továbbá a gyermeket orvosi vizsgálatra, ha az óvoda vagy az iskola szükségesnek tekinti, az iskolaérettséget eldöntő vizsgálatra vinni.

A második osztálytól kezdve a szülőknek csak akkor van beíratási kötelezettsége, ha gyermeke valamilyen ok miatt iskolát változtat.

A tanév folyamán a szülőknek gondoskodnia kell arról, hogy gyermeke rendszeresen járjon iskolába, az esetleges mulasztásokat igazolni kell, s be kell szereznie számára a szükséges tankönyveket, felszerelést.

MIT TESZNEK AZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK A TANÍTÁSI CÉLOK TELJESÍTÉSÉRT? Megteremtik azokat a tárgyi és személyi feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy a nevelés és oktatás dokumentumokban megfogalmazott céljai és feladatai megvalósuljanak; ők adják a nevelőket, a tantermeket, gondoskodnak a taneszközökről.

A tankötelezettség tartalmát tárgyalva már szoltunk arról a sokrétű feladatrendszeréről, amelyet a gyermekek nevelése, oktatása során meg kell valósítani. E feladatok megvalósítása a ma iskolájában már nemcsak a tanítási órákat, hanem az órán és iskolán kívül tevékenység keretében is folyik, s a ma iskolájának ezekben a tevékenységekben is fontos irányító és összehangoló szerepe van. Az iskola — hogy céljai megvalósuljanak — együttműködik azokkal a kisebb-nagyobb közösségekkel, amelyekben a gyermekek élete zajlik, s amelyek nevelő hatással formálják a gyermek egész személyiségét. Együttműködik a családdal, az üzemekkel, a társadalmi szervekkel, a kulturális, közművelődési intézményekkel és az ifjúsági mozgalommal, az úttörőszervezettel.

Az életpálya kialakulása

HOGYAN ALAKUL KI A PÁLYAVÁLASZTÁST ELŐKÉSZÍTŐ ÉRDEKLŐDÉS? A kérdés gyökerei a kisgyermekkorba nyúlnak vissza. A szülői házbán, az óvodai és az iskolai közösségekben a gyermek különféle munkafeladatokkal ismerkedik meg (megjavítani, elkészíteni, megoldani, összeállítani, megszervezni valamit stb.), s közülük némelyeket szívesen vállal, mintegy magáévá tesz, mások iránt közömbös marad, vagy akár elutasító magatartást tanúsít. Bővül foglalkozásiismereteinek a köre is; megtanulja, hogy mit csinál az óvónéni, a villanyszerelő, a festő, az orvos, a rendőr és így tovább. Ezek az ismeretek nem semleges egymásmellettiségben vannak tudatában. A rokonszenv segíti bizonyos munkatevékenységekkel való azonosulását. Ennek alapján megindulnak egyrészt a további kérdések, másrészt pedig azok az úgynevezett szerepjátékok, amelyekben a gyermek magáévá teszi a különféle munkatevékenységeket vagy azoknak valamely részletét, egyelőre játéklapként. Mindezekben sokszor figyelemre méltó képességek, becsúgyak, szükségletek, érdeklődések rejlenek, afféle csírák, amelyekből kisarjad majd a pályaválasztás.

MIT JELENT AZ, HOGY AZ EMBER ÉS A MUNKA MEGFELEL EGYMÁSNAK? Egyfelől az ember fizikai, fiziológiai és pszichikai adottságainak és munkamagatartásának, másfelől a munka természetének, jellegének, körülményeinek, emberi és tárgyi környezetének megfelelése három nagy körben ismerhető fel. A pályaválasztás előtt kíváncsi megismerni az idevágó egyezéseket, ezek mértékét és az esetleges meg nem feleléseket vagy összeegyeztethetlenségeket.

Az első körbe a munka sajátosságai tartoznak (a munka anyaga, a tevékenység jellege, folyamata, tárgyi feltételei, körülményei és járuléka). Ezekkel szemben állnak az ember alapérdeklődése, szükségletei, kívánságai, vágyai, energiaállapota, dinamikus adottságai és különféle képességei.

A másik körbe a munkajelenségek érzelmi kísérői (érzelem- és indulatkeltő ingerei, hatásai és az úgynevezett érzelmi milió) tartoznak. Ezekkel szemben az ember érzelmi befogadóképessége, a saját érzelmeinek ki-sugárzása, a tapasztalati hatásokat feldolgozó működése áll, s ez hangulatának, indulati életének és érzelmitének jellegzetességeiben nyilvánul meg.

A harmadik kör a munka sajátos értelmét, célját (eredményét, távlatát, erkölcsi és ideológiai megalapozottságát) jelzi. A megfelelés tekintetében itt a kérdések az ember indítékrendszerére, becsúgyára, magatartására, hivatására, általában pedig irányító, szabályozó lelki funkciójára vonatkoznak.

Persze sokszor elég csak egyetlen általános pillantást vetnünk a körülményekre, azt vizsgálva, hogy nincs-e valami szembetűnő ellentmondás vagy hiány bennük. Olykor azonban tüzetesebb megvilágításra van szükség, megokolt esetben pedig orvosi vagy lélektani szakvizsgálat alapján kell választ keresni arra a kérdésre, hogy a számba jövő foglalkozás megfelel-e vagy sem, azaz-hogy az ember maga alkalmas-e a szóban forgó pályára.

Czine Mihály előadása

Irodalmi délután Vácott

Ez az esztendő ismét irodalmi jubileum jegyében telik el. Száz éve született a magyar prózairodalom egyik kiemelkedő alakja, kora szegényparaszti sorban élő nemzedéke

ta ebből az alkalomból kérte fel egy előadás megtartására Czine Mihályt, az irodalomtudományok kandidátusát, az ismert irodalomtörténészt, Móricz Zsigmond életének és mű-

Pillangó, a Joó György elmondja életét — létrejöttének körülményeiről; de hallottunk arról is, hogy milyen módon választották ki az egyik legismertebb Móricz-mű, az Árvácska megfilmesítésekor a film címszereplőjét — Czinkóczi Zsuzsát — mintegy 1500 gyermek közül.

A több mint egy órás, igen érdekes előadás után a hallgatóság számára lehetőség volt kérdéseket feltenni az előadónak az író életével, munkásságával kapcsolatosan. A kánikulának beillő meleg ellenére senki figyelme sem lankadt, ez a kérdésekből is tükröződött. Volt, akit az érdekelt: ki volt Móricz írói példaképe, volt, aki azt kérdezte: június 29-e vagy július 2-a az író születésnapja: mások a családi életével kapcsolatban tettek fel kérdéseket, vagy arról, hogy írt-e verseket is stb.

A válaszok szinte egy kiselőadási ismeretanyaggal értek fel, aprólékosan megvilágítva minden mozzanatot, ami egy-egy tárgykörhöz hozzátartozott.

Czine tanár úr a második óra elteltével pillantott csak rá az órájára és sajnálkozva megjegyezte: „Olyan kedves, jó kérdéseik vannak, hogy ha az idő nem sürgetne, szívesen válaszolnék még továbbra is.”

A közönség hatalmas tapsal köszönte meg az irodalomtudós igen érdekes, közvetlen hangú előadását, amely bizonyára felejthetetlen élmény volt mindazoknak, akik részesei lehettek ennek a délután-nak.

Voltak, akik magukkal hozták Czine Mihály Móricz Zsigmondról írott legújabb könyvét: érthető örömmel fogadták, amikor az előadás befejező akkordjaként még szakított időt a dedikálásra.

A rendezvény után a résztvevők megtekintették a kiállítást, ezalatt alkalmam volt pár szót váltani Petővári Gyulával, a kiállítás rendezőjével és szervezőjével, aki szintén jelen volt. Elmondta, hogy a kiállítást ezt követően bemutatták a váci járásban több helyen, később az évforduló rendezvényeihez kapcsolódóan Budapesten, az Írószövetségben, majd Nyíregyházán és Móricz volt lakhelyén: Leányfalun is.

Elmondta még azt is, hogy a Híradástechnikai Gyár és a Váci Fegyház megállapodása alapján ebben az évben bemutatnak az intézetben egy Szabó Pál emlékkiállítást és sor kerül egy KISZ-kórushangversenyre is.

D. K.

BOB HERCEG

ÚJABB BEMUTATÓ KALOCSÁN

Két hónapja töltöm büntetésemet a Kalocsai Fegyház és Szigorított Börtönben. Bevallom őszintén, hogy amikor elítéltek, nagyon félttem. Úgy képzeltem el a börtönt, mint azt a filmekben láttam.

Kellemesen csalódtam. Olyan zárkába kerültem, ahol irodalmi szakkörösök is vannak! Többször hallottam tőlük, hogy előadásra készülnek. Nem tudtam elképzelni, hogy milyen előadásról lehet szó ilyen körülmények között...

Május 22-én délután boldogan mentem a társaimmal a kultúrkörletbe. Mikor a függöny mögül a feldíszített színpad, a csillogó ruhákba felöltözött szereplőkkel elémlt, szemem-szám eléllt a csodálkozástól. Nem akartam elhinni, amit láttam! Elfelejtettem azt is, hogy börtönben vagyok: A kezemet pirosra tapsoltam...

A szakköri tagokat nem mindegyiket ismerem, de büszke vagyok rájuk. Nagyszerű leányok! Zárvatársam a színpadon úgy megváltozott, hogy alig ismertem meg. Láttam egy olyan királynőt, akiről eddig csak mesekönyvből olvastam.

Bob a gitárjával igazi herceg. Na és Pomponiusz mester: erre szavakat sem lehet találni, minden mondatával feledtettem bánatomat — gondomat.

Sorolhatnám tovább a szereplőket, de már mint említettem, név szerint nem ismerem őket. Egy biztos: a lányok örökre maradandó emléket szereztek nekem. Alig várom, hogy újra a kultúrterembe mehessenek!

Az intézet vezetőségének pedig tiszteletteljes hálával adózom azért a délutánért is éppúgy, mint a többi, hasonló alkalom lehetőségéért!

Kispál Györgyné

Igazi nyári meleg volt, de mi nagyon vidáman dolgoztunk, mert tudtuk, hogy délután a „színházba” megyünk, megnézzük a várva várt „Bob herceget”.

Óriási siker volt, hogy úgy mondom, „bombasiker”!

A műsor gördülékenyen zajlott, percről-percre szünni nem akaró fergeteges vaspaps hallatszott a nézőtérrel.

Boldogok voltunk. Elfelejtettük azt is, hogy hol vagyunk. Ezt a felszabadult hangulatot, örömet, boldogságot leírni nem lehet.

Szakköröseinknek ezer köszönet. Minden elismerésünk az övék! Az előadással elérték céljukat, örökre megmarad emlékezetükben!

A további munkáthoz sok erőt és kitartást kívánunk, várjuk a következő előadást!

Száva Andrásné

Tisztelt Szerkesztőség!

Rendszeres olvasója vagyok a H. H.-nak, s tudom, hogy az intézetekből szívesen várnak tudósításokat. Nos, talán mondhatom azt, hogy a nyíregyházi Szigorított Börtön „fehér folt” a H. H. olvasói szemében, ezért szeretnék a közelmúltban történt eseményről, s az intézet életéről néhány sort írni.

A büntetéseket töltő elítéltek a varrodai üzemből dolgozhatnak, itt pizzákat, s ingeket készítenek. Az üzemi negyedéves minőségi és mennyiségi termelése a tervezett szerint alakult. A jó munkával kitüntek minden negyedéves jutalmat kapnak. Két műszakban dolgozunk — a négy szalag között állandó versengés van, ugyanis minden hónapban jutalomfilmet nézhetnek a lemaradott százalékat teljesítő szalagok.

Mindenkit váratlanul, de annál nagyobb örömmel érintett a húsvéti ünnepekben (régén volt, igaz: de mi itt ma is emlegetjük...) megrendezett kispályás labdarúgó-bajnokság.

Nem kell ecsetelnem, hogy a ragyogó napsütés, a jó levegő, s nem utolsósorban a játék öröme mindenkit fellelkesített. Az ezt követő kiadós fürdés után farkasétvágygal estünk az ebédnek. Filmvetítés és ünnepi rádióműsor tette fel a koronát az ünnepekre.

Szinte „kinti” hangulatot okozott az a hihetetlen bejelentés, hogy az intézet parancsnoka engedélyezte négy darab minivizor megvásárlását. Minden zárkába bekerült egy napra, s mondhatom, felejthetetlen volt. Most már ott tartunk, hogy a zárkaközösség, melyben én is élek, egy teljes hétre megkapta az egyik televíziót.

Természetesen szigorú feltételei vannak. Szívem szerint azt, hogy szigorú — nem iram volna. Szerintem egy adott zárkaközösségben a magaviselet, a munkavégzés, a zárkarend, a személyi higiénia stb. magas szinten való tartása adott — vagyis ez a természetes. tehát nem színörű. Ellenben azok, akik kint talán

adtak magukra és fegyelmeztettek voltak, de itt bent elhagyják magukat — mondván, hogy börtönben vagyok, itt úgyis mindegy! — azoknak természetesen szigorú lesz ez, de nem elérhetetlen. És: sohasem késő, hogy változtassanak életvitelükön.

A továbbiakban még megemlítem a nemrég megalakult, elítéltekből álló kultúr-bizottságot, amely a saját s az elítéltek javaslatai alapján színvonalas programokat állít össze. Példa erre stúdiónk május elsejei, jól sikerült műsora, amely azért is jó volt, mivel a mi kívánságaink, javaslataink is benne voltak. Így a magunkénak érezhettük. Kéthetenként jelentkeznek az időközben összeállított műsorokkal. Ezekben a legfrissebb zenei újdonságok, szórakoztató anyagok mellett, az intézet életéből előtérbe események, az elítéltek megszólaltatása is helyt kap.

Befejezésül annyit, hogy zsűfolt kulturális program igényezik a nyárra, aminek nagyon örülünk azért is, mert egy-egy ilyen esemény elfeledtetni velünk a börtönt, s félresiklott életünket. Vonatkozó Gyula Nyíregyháza

EGY ASSZONY SORSA

45

Este, az új műsor hírére zsűfólásig megtelt a lokál. Fáradtan, a sikertől kimerülve kerültem ágyba.

Másnap délből Gasov ébresztett fel a szallodában. Álmoman nyitottam ajtót és viszsabújtam az ágyamba. A legtermészetesebb mozdulattal odaléptem az ajtóhoz és ráfordította a kulcsot.

Jó két óra múlva, amikor indulásra készen már az ajtóban állt, még visszaszólt:

— Büszke vagyok magára, mint felfedeztettemre — monddta. — Az igazgatóság is nagyon meg volt elégedve eddigi szereplésükkel.

Megkérdeztem tőle, hogy tulajdonképpen kicsoda is az a Szaniszló? Kitérő választ adott. A lokál az egyik részvénytársaság tulajdona: Szaniszló egyike a részvényeseknek. További kérdéseimre is csak zavart és rejtélyes mosolya volt a válasz.

Hónapok teltek el. Teljesen megszokottá vált környezetünk és munkánk. Semmi különösebb esemény nem történt. Érdekes módon Kárpáthy sem reagált jelentéseimre, melyeket Helmuth Schweitzernek leadtam, akit még Budapesten kapcsolattartómul megjelölt.

Pedig, különösen 1941. február végén, amikor a német csapatok megszállták a román — bolgár határt, és március elején, amikor Magyarország után Bulgária is csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez — volt mit jelentenem a szófia hangulatról.

Szaniszló többször váratlanul megjelent, de csak percekig volt a lokálban, azután eltűnt. Március elején egvik alkalommal, amikor újra felűnt, odahívott a pincérrel a bárulthoz. A kölcsönös üdvözlés után — utólag bármilyen furcsának is tűnik — a letermészetesebb hangon közölte velem, hogy rövidesen Athénbe utazik és szívesen venné, ha elkísérném. Hirtenjében nem tudtam, mit mondjak, hogyan válaszoljak.

— Szívesen mennék — monddtam —, de vajon mit szól hozzá a főnököm, ha ilyen kérréssel állok elébe?

Tulajdonképpen időt akartam nyerni, hogy jelezní tudjak Kárpáthynek és megkapjam az utazáshoz a jóváhagyást. Szaniszló mosolyogva bólintott a főnökömmel kapcsolatos aggályaimra. Búcsúzáskor közölte, hogy felkeres, és néhány nap alatt készüljek fel egy kéthetes útra. Másnap délelőtt megkerestem kapcsolattartómat.

Tájékoztattam várható utazásomról. Kértem, hogy minél hamarabb adjanak választ. A válasz az elmúlt hónapokban tapasztalt érdeklenségükhöz képest meglepően gyorsan megérkezett. Már másnap délelőtt felkeresett lakásomon Schweitzer. Részletesen elmagyarázta feladatomat: — Nagyon tartsa nyitva a szemét. Szinte egész Görögországot végigkocsikázzák. Minket elsősorban az érdekel, hol, mekkora és milyen katonai alakulatokat lát,

Jegyezze meg — utasított és egy turistatérképet adott —, amikor egyedül marad, a térképen folyamatosan jelölje be a csapatokat és mozgási irányukat.

Athénben keresse fel a magyar konzulátust és ott Kunossy Géza úrnak számoljon be tapasztalatairól. A térképet is hagyja nála. A tőle kapott új térképen visszafelé jövet ugyancsak jelölje be a látottakat, és azt majd nekem adja át. Ezen túlmenően mindentől, ami a görögországi hangulatot illetően érdekes lehet, hivatérése után be kell számolnia.

Felhívta figyelmemet külön arra is, hogy március elején Eden Görögországban jár, amely minden bizonnyal az athénieknek még ugyancsak beszédtemája lehet.

Este a bártulajdonos maga szólt nekem, hogy az utazás tartamára felment a munkám alól. Szaniszló három nap múlva bejött a lokálba és közölte, hogy másnap kora reggel indulunk. A szükséges útiholmitkat már a tulaj közlését követő napon becsomagoltam. Én tehát lényegében útrakészen álltam már, amikor Szaniszló kocsija megállt a szálló bejáratánál.

Este Thessalonikiben, a következő estén pedig Athénban vacsoráztunk. Szaniszló a Metronol Szállóban lakosztályt nyitott számomra. Már a szálló halljában közölte, hogy estém és a következő egész napom szabad, neki hivatalos dolgai vannak.

életének reális ábrázolója: Móricz Zsigmond.

Az évforduló alkalmából a Váci Híradástechnikai Gyár közművelődési bizottságának kezdeményezésére és támogatásával dokumentációs kiállítást rendeztek, amelyet nem-

veinek kiváló ismerőjét. Czine Mihály az elmúlt hét pénteken tett eleget a meghívásnak.

A nagy érdeklődéssel várt esemény alkalmával a hallgatóság zsűfólásig megtöltötte a hatalmas kultúrtermet. Czine

rég mutattak be a városi művelődési házban a váci irodalomkedvelő közönségnek.

A gondos munkával, igényesen összeválogatott vándorkiállítás második állomása a Váci Fegyház kultúrterme volt az elmúlt hét végén.

Az intézet nevelési szolgálata-

tanár úr a tőle megszokott közvetlen, ízes beszéddel szólt Móricz írói munkásságáról, a nagy író valóságábrázolásáról, realizmusáról, amely mindmind végtelen emberközpon-túságából, emberszeretetéből fakadt. Beszélt legismertebb művei — a Hét krajcár, a

„ÉS AZUTÁN?”

Egy év múltán befejeztem az általános iskolát, magam választottam a szakmámat is. Feljöttem Pestre, a Fővárosi I. számú Építőipari Vállalatnál lettem épületburkoló.

— Mihez kezdett ezután?

— Dolgoztam különböző helyeken, de mindig a szakmában. Itt Pesten a második kerületben laktam albérletben, 1970 óta, legutóbb itt is dolgoztam már egy éve egy kisiparosnál.

— Jól keresett?

— Jól, negyven forint volt az órabérem, anyagi gondjaim nem voltak.

— Volt-e már büntetve?

— Szabálysértésért már többször is, botrányos részegságról húsz napot töltöttem Barátságon, eddig ez volt a legnagyobb büntetésem.

— Gyakran iszik?

— A hétvégeken a haverokkal szoktam elmenni szórakozni, bizony előfordult, hogy jól a pohár fenekére néztünk, és aztán már könnyen jött a balhé.

— Úgy tudom, a mostani ittlétének némi köze van az italozáshoz is.

— Igen, de valójában azért vagyok itt, mert megszöktem a katonaságtól.

— Hogyan történt?

— Januárban vonultam be Miskolcra. Április 22-én itt Pesten voltam eltávozáson, de annak rendje-módja szerint vissza is mentem vasárnap éjféltre. Másnap Béla és György napot tartottunk, ehhez én hoztam pálinkát a kerítésen át. Szeszis fejjel határoztam el, hogy ismét kimegyek és vissza sem jövök. Így is tettem, kint még megittam két sört, azután, gondoltam, Budapest felé veszem az irányt, de másfelé, egy sajmónti községben a Sajó partján kötöttem ki. Ott kértem a révérszt, hogy vigyen át komppal a másik partra, de látta, hogy katona is, meg ittas is vagyok — nem vállalkozott rá. En azután megvárta, amíg beesteledett és átmásztam a kompkötélén a túlsó oldalra. Innen azután nekivágtam a hegyek-

nek, de közben besötétedett; nem volt mit tennem, az egyik tsz szalmakazlában vettem tanyát. Másnap Sajószentpéterre értem, ott már a hídon mentem át, onnan a szőlőkön keresztül haladva úgy véltem, jó irányba haladok Budapest felé. Közben az egyik csőszkunyhóban kicseréltem a szakadozott katonaruhámat civil ruhára.

Nem volt szerencsém, szinte az indulásomtól kezdve rossz volt az idő, esett az eső. Nem tudtam magamat betájolni, ismét eltévedtem. Lillafüreden kötöttem ki, ott egy barlangban éjszakáztam. Másnap tovább indultam, így jutottam el Répáshutára, Mezőkövésre majd Cserépfalvára, ahol kenyeret, tejet és cigarettát vásároltam, azután a vasúti sínek mentén már valóban Budapest felé indultam.

— Mikor érkezett meg végül?

— Pénteken estefelé voltam Hűvösvölgyben, felkerestem a haverom, de ő azzal fogadott, hogy nála már érdeklődtek, nem jártam-e ott? Gyorsan eltűntem, kimentem az erdőbe, ott aludtam, másnap pedig elmentem a munkaadómhoz: ő is azzal fogadott, hogy nála is kerestek.

Kimentem Nagyköváciba, a május eleji napokat ott töltöttem. Az ünnepet követő szerdán már egy maszek mesternél dolgoztam ötven forint órabérért.

A cigány is ember

Azt mondják, hogy ilyen időben még a kutyát sem verik ki. A szél az apró hókrisztályokat, mint millió rzsóstaty vagdossa szerte szét. Távol a várostól és a falvaktól, valahol az erdő rejtekében néhány viskó didereg. Ünneppapnak számít, ha a lovas postás valakinek levelet hoz.

Talán ma is ilyen ünnepnap lesz? Jön a postás! Mergelődve kotorász az oldaltá-

Május 5-én, szombaton jöttek értem a rendőrök, mert valahogy megtudták, hogy itt vagyok.

— Nem mondta meg senkinek, hogyan került ide?

— Nem, erről nem szóltam senkinek. A maszeknál volt egy régi munkatársam, az kérdezte, hogy mi van a katonasággal, de azt mondtam neki, hogy leszereltem.

— Most mi lesz...?

— Természetesen bíróság elé állítanak, elítélnék. Nem tudom, mikor, nem tudom, menyit lesz az ítélet.

— Volt-e valami vágya, elképzelése az élete további részében?

— Nem szerettem márt ezt a városi életet; jól kerestem, pénzem volt, azután elmentünk, ittunk, verekedtünk; a végén mindig nekem kellett fizetni, mert még meg is büntettek.

A nehéz gyereksorsból egyetlen dolog maradt bennem: az állatok szeretete. Gyűjtöttem a pénzem — volt már tizenháromezer forintom —, úgy gondoltam, veszek majd valahol egy tanyát, odaköltözöm, rendbehozom és állatokat nevelek; élek szabadon, távol mindenkitől...

— Most viszont éppen a szabadságától lesz megfosztva egy darabig!

— Egy ideig biztos... hülyeséget csináltam. Most nincs választási lehetőségem, de ez sem tart örökké, egyszer majd kiengednek a börtönből is!

— És azután...?

— Azután? — megveszem a tanyát!

D. K.

PÁLYÁZATUNK EREDMÉNYHÍRDETÉSE

Nemzetközi Gyermekévek 1979.

Az a közel 150 ember, aki tollat fogott, hogy rajzban, versben, vagy prózában kifejezze gondolatait, érzéseit a gyermekekről — nem okozott csalódást. Alapvetően megértették a fő célt: a gyermekekről írni — egymásnak! Nem vitatható, hogy az azonos, vagy hasonló helyzetben levő emberek jobban tudnak hatni egymásra: másként hat az, ha valaki „bentről” írja meg véleményét valameről. A hasonló vagy azonos életérzéseket az azonos helyzet szüli...

A zárkákban történetek hangzanak el, tanulságos eseteket mesélnek el egymásnak a társak. A pályázati anyagok tartalma, úgy gondoljuk, hűen tükrözi e beszélgetések, vélemények lényegét.

Egy témát, főleg, ha az olyan szerteágazó, mint esetünkben, nagyon sokféleképpen lehet megközelíteni. Ez történt a vers- és novella pályázaton is — a rajzról a legutóbbi számunkban már szóltunk —, ahol heves viták után született csak meg a döntés.

Bizony, a verseket és néhány prózai írást olvasva, a társilagosságra kötelezett zsüri időnként őszintén meghatódott: az édesanyjukat, édesapjukat kereső-hívó gyermekek, az utánuk vágyódó szülők történetei nem tartoznak a vidám témák közé.

Persze, nem is vidámságot vártunk: a pályázók helyzete eleve meghatározta az íráskor hangvételét. Szívünk szerint minden pályázót díjaznánk, de erre nincs lehetőség, így maradt a szokásos megoldás: a legtöbbünknek tetszőket soroltuk az első három helyre, és az utánuk következőket közlésre.

Mielőtt ismertetnénk a helyzeteket, néhány szót a színvonalról!

Ezt kétféle mércével mérhetjük. Ha összehasonlíttuk a munka ünnepére kiírt múlt évvel, úgy — különösen a prózai írásoknál — észrevehető színvonal emelkedése. Ha viszont a témát vesszük alapul: úgy éreztük, a lehetőségek nem voltak teljesen kihasználva. Némi egységesség mutatkozik, főként a verseknél. Ez egyébként inkább a stílusra, mint a tartalomra vonatkozik.

Még valamit a döntésről! Feltételezve, hogy mindenki elfogadja pártatlanságunkat, el kell ismernünk: dönthettünk volna másként is. Például találtunk olyan verset, amelyet első olvasásra a legjobbnak találtunk, de aztán a sorok túl ismerősen csengtek. Tehát a biztosan eredeti alkotásokat soroltuk a legjobbak közé.

Egy biztos: a legjobb szándékunk szerint döntöttünk a sorrendről, ám minden pályázónak kijár a dicséret, mert részvételükkel emberségüket bizonyították.

VERSEK

I. díj: Horváth Zoltán (Budapesti Fegyház és Szigorított Börtön) Gyermeknap — 300 forintos könyvutalvány.

II. díj: Schneider Albert (Bp-i Fegyház és Szig. Börtön): Meddig kell még várni és Bognár István (Szeged): Mit adjak — 200—200 forintos könyvutalvány.

III. díj: Hujbert Miklósné (Kaloça) Óvodába — 100 forintos könyvutalvány.

PRÓZA

I. díj: Bakos Tibor (Sopronkőhida): Szősi — 300 forintos könyvutalvány.

II. díj: Jámor Ferenc (Balassagyarmat): Kiskati — 200 forintos könyvutalvány.

III. díj: Korompay Miklós (Fővárosi Bv. Intézet II.): Pilangó és Rubint Gyula (Szeged): El kellene mondanom — 100—100 forintos könyvutalvány.

A fentiekben túl még jónéhány írást elfogadtunk közlésre; ezekért majd a szokásosnál több honoráriumot fizetünk. A nyertes és a közlésre elfogadott pályaműveket az elkövetkező hetekben folyamatosan közöljük.

Testi és szellemi táplálékot minden gyermeknek

Radics Gyula (Szeged)

Másnap reggel Schweitzertől kapott feladatához híven jelentkeztem. A konzultáción. Tapasztalataimról beszámoltam Kunossy Géza úrnak, miközben az említett téképet átadtam és az újat átvettem tőle. Utasítása szerint, ha valami közölnivalója lesz számomra, megkeres.

Örültem, hogy a találkozás rövid volt és hamar szabaddá váltam. Össze-vissza járkáltam a városban. Megnéztem az Akropoliszt.

Szaniszló mintha eltűnt volna. Igaz, mindennel el voltam látva. A harmadik napon, amikor éppen vacsoráznál indultam a szálló halljában Szaniszlót pillantottam meg. Odajött. Kedélyeskedő szemrehánvánssal mondta, hogy már többször keresett. Tudtam, hogy ebben több az udvariasság, mint a valóság, mégis jólesett, amit mondtam. Mosolyogva közölte, hogy a ma esti programról ő gondoskodik.

Kimentünk Pireusha, a nagy kikötővárosba. Egy étteremben vacsoráztunk, majd bevetettük magunkat az apró kis lokálok dzsungeljébe. Végül tartósabban kikötöttünk az egyik bárban. Emelkedett hangulat fogadott bennünket. Szaniszlónak tetszett az a hely. A zenekar ügyesen, hangulatkelően játszott. Néhány asztalnál tengerészek ültek, szemmel láthatóan alkalmi nőismerőseikkel.

A bárban egy nagyobb asztaltársaság volt a hangadó. Mint később kiderült, hajójuk néhány órája érkezett meg.

Elég felöntötték már a baratra.

Amikor Szaniszló néhány percre kiment, az egyik tengerészit imbolgató léntekkel tájolt és felkért táncolni. Nem mertem nemet mondani.

A zeneszám végén visszakiért Szaniszlóhoz. Stilszerűen mi is rumot ittunk, ami nekem egyre jobban a fejembe szállt. A zenekar egy tangót kezdett játszani. Szinte egyszerre álltunk fel Szaniszlóval.

Lassan már semmi más nem volt érzékelhető számomra, csak a zene és a tánc. Amikor a zene elhallgatott, Szaniszló pénzt dobott az asztalra és szinte kivonszolt a teremből. Kocsiba ültünk. Nem tudom, merre jártunk, a házak lassan elmaradtak mögöttünk. Majd kiszállva a kocsiból, gyalog indultunk az éjszakának. Rövid séta után a homokos tengerparton találtuk magunkat. Összelelkeztünk, s hosszan csókolóztunk. Majd Szaniszló hirtelen eltolt magától és mint aki esztét veszítette, elrohant a sötét éjszakába, otthagya a nyitott kocsit is.

Ott maradtam a tenger partján felhevültem. Sokáig vártam, majd tévován indultam abba az irányba, amerre Szaniszló elrohant. Visszamentem a kocsinhoz. A slusszkulcsot elvitte Szaniszló. Be sem tudtam zárnai a kocsit.

Találomra elindultam a kikötői fénvek irányába. Mái sem tudom, hogyan kerültem vissza abba a mulatóba, ahol együtt voltunk Szaniszlóval. Kábultan, csapzottan lerokadtam az egyik asztalhoz a bejárat közelében. Szaniszlóra vártam, hátha visszajön. Az is megfordult a fejemben, hogy ha Szaniszló nem jön vissza reggelig, itt meghúzódom. Athén messze van, éjjel nem indulhatok neki az útnak.

Felálltam, a bárpart felé indultam. A tulajdonos a pult mögött tevékenykedett. Kérni akartam, hogy adjon szállást, és reggel majd Athénból megküldöm a pénzt neki. Amikor

a nagy asztaltársaság mellett elhaladtam, az egyik tengerész elkapta a csuklómát és egyetlen mozdulattal az ölébe húzott. Csak arra emlékszem, hogy sokat ittam, és még az asztalon is táncoltam.

Másnap dél felé a vendéglő egyik szobájában ébredtem fel. Borzalmasan rosszul voltam. Meztelenül fektüdtem, ruháim az ágy melletti széken heverték. Tántorogva felálltam, a mosdó felé indultam. Meglepetten vettem észre, hogy a szoba közepén álló kis asztalon egész halom pénz hevert. Ahogy tudtam, megmosakodtam, és próbáltam rendbeszedni magam.

Számolgattam a pénzt. Különböző államok kis címletű bankjegyei voltak, köztük görög papírpénz is. A kusza gondolatok mellett, a pénz láttán, némi elégtételt is éreztem. Esembe jutott Szaniszló, és az a kínos helyzet, amiben itt hagytam. Lementem az ivóba, ahol a tulajdonos egyedül volt és újságot olvasott.

— Mennyivel tartozom a szobáért? — kérdeztem. Fülleg ezaladt a szája.

— Kisasszony, minden rendezve van.

Hosszú bolyongás után találtam taxit, bementem az athéni szállodám címét. A sofőr rám nézett, és előre kérte a viteldíjat.

A szállodai portásnál egy vastag boríték várt. Szaniszló elnézést kért és néhány sorban közölte, hogy többször keresett reggel óta. Hirtelen el kellett utaznia, így csak Szófiában találkozzunk. A boríték tartalmából akár egy hónapig is gondtalanul élhettem volna Athénban, de én néhány nap múlva visszautaztam Szófiába.

N. I.

(Folytatása következik)

E. V. nevelő

GYERMEKNAP

Nagyon messze fenn a kék égen, Emlékeim sűrű útvesztőjéből Mint a füstköd, gomolyog elő Zeus villámló kétágú nyilaként, Ennek a napnak minden bánata. Te aki most oly messze vagy tőlem Kisfiám, neked, akinek ma nagy Örömnappal néz, hogy legyen, Zaklatott kis lelked mégse boldog, Ilyen szép napon távol édesapától. Gyorsan peregnek a percek s órák Emlékeid halványodnak apukáról, Remegve várod azon szép napot, Mikor apukád újra két karjában tart. Egyszer eljön, mikor a kis család Közösül ül újra az ünnepi asztalhoz, És az a nap lesz számokra az igazi, Vidám és gondtalan gyermeknap.

Horváth Zoltán
Bp-i Fegyház és Szig. B.

MEDDIG KELL MÉG VÁRNI?

Papír fölé hajló buksi fej
Kis nyelvé kiöltve,
Karikákat rajzol sorba-körbe.
Apró kis kéz birkózik
Óriás ceruzával —
Belefonja lelkét
Hullámzó sugárba.
Halkan-szótagolva segíti magát,
Szorítja görcsösen
A mindentudó Ceruzát.
— Hogy igyekezik! —
Oly szorgalmas kisdíák.
Boldogan írja le, minden új szavát.
De egyszer csak megáll a kéz
S homályos lesz a kis tekintet,
Ma már leírt mindent,
Csak egyet még nem...
Az egyet: ami nagyon fáj.
S mindig úgy hiányzik!
— Drága Édesanyám...
Meddig kell még várni?!

Schneider Albert
Bp-i Fegyház és Szig. Börtön

Gyakorta jártam a vasúti restiben, mivel itt a legjobb a halászlé. No meg a fekete. Már törzsvendégnek számítottam, hiszen lassan negyedszázada étkeztem itt. Talán jobban ismerik már az ízlésemet, mint megboldogult feleségem.

Gyakori vendég egy szőke, 8-9 éves forma leányzó is, mindenki csak „Szősz”-nek hívja. Élénk, vézna teremtes. Szemei tengerkékek, haja aranyzóke. Állandóan mosolyog, de tekintete riadt, mint az üzött vadé. Hol virágot árul — ibolyát, hóvirágot, mezei pipacsot —, hol csak jön, megáll a cserépkálya mellett és riadtan figyeli a rámeredő szemeket, minden pillanatban készen a menekülésre. Ha valaki kérdez tőle valamit, készségesen válaszol, vagy éppen segít csomagot cipelni. Ha részeg akarja faggyát, durcás arcot vág, ha bizalmat fedez fel, máris mosolyog.

Egyszer meghívtam az asztalomhoz, tartson velem az étkezésben. Illedelmesen visszautasított azzal, hogy „nem szolgált meg” a vacsoráért.

Persze, persze, de hát épp most akartalak megkérdezni, hogy elszaladnál-e a postára egy távirati blankettáért? — támadt mentő gondolatom, félve, hogy megbántom.

Szívesen — válaszolta és már mondta is, hogy mennyire kerül az úrlap; ismerte az árakat, mint egy hivatalnok.

Mig odavolt, gondolkodtam, hogy hol is tanulhatott ez a gyerek tisztességet, kik a szülei, miért hagyják így elcsavarogni?

Pár pillanattal később vettem csak észre, hogy máris ott áll az asztalomnál, kezében a blankettával és a visszajáró pénzzel.

Már itt is vagy? Ez igen, te aztán gyors vagy, akár a távirat! Mivel tartozom?

Kettő forinttal — válaszolta határozottan.

Tudtam, hogy nála „megszokott” árak vannak, melyből alkudni nem lehet, így kifizettem és kértem, vacsorázzon velem, mert ma van a születésnapom és magányosan nem szeretek enni.

SZŐSZI

— A bácsi mindig egyedül eszik — leplezett le.

— Igen! De a mai nap kivétel — hazudtam neki.

— Hány éves a bácsi?

— Hát ötven — pontosan ötven.

— És gyerekei nincsenek a bácsinak? — kérdezte őszinte érdeklődéssel.

— Sajnos nincsenek. No, de gyere, ülj már ide mellém és mondd meg, mit kérsz?

Mig elhelyezkedett a széken, szemei máris csillogtak a várható lakoma ígéréte.

— Hogy is hívják? A „Szősz”, gondolom, csak a hajad utáni neved?

— Nem, igazából „Szősz” a nevem — válaszolta komolyan.

— Hát jó, ha nem akarod, hát ne mondd meg, de akkor én sem árulom el a nevem!

— Én tudom: Balogh úr! — válaszolta rögtön.

— Honnan tudod?

— A Karcsi bácsi, a fizető pincér mindig így szólítja...

— Ha te nem mondd meg, hogy mi az igazi neved, akkor én szomorú leszek.

Nem tudom — suttogta fölönva a vállát. — Egy könnyesepp szívárgott ki az arcára, miközben szép szemével felfelé nézett.

Csak nem sírsz, hiszen a Szősz a legszebb név a világon? — próbáltam elűzni a szomorúságát. — No, de mit kérsz ezen az ünnepen?

Babgulyást kérek, az olcsó, csak 13 Ft — mondta félve attól, hogy e hatalmas összeg hallatára összedől a világa.

Ne vicceljen, úrnőm, a babgulyás nem királyi eledel — mondtam nevetve, majd továbbra is játékosan folytattam: — A királyi eledel a következők: párizsi — bécsi szelet, brassói aprópecsenye stb. stb. Na, tessék, válasszon — tartottam elé az étlapot. Szősz hol az étlapot, hol lopva a főpincért figyelte,

majd hozzám közel hajolva megszólalt:

Felséged a férfi, és különben sem ismerem ezeket a külországi étkeket!

Karcsikám! a hercegnőnek egy párizsit és nekem is. Kérek még egy kólát és nekem a szokásosat — hangzott végül a „lakoma” megrendelése.

Csendben vacsoráztunk — gondolatban azzal foglalkoztam, hogyan édesgessem magamhoz Szőszit, mert most már semmi kétségem nem volt felőle: árva gyerek. Mire befejeztük a vacsorát, sikerült a bizalmába férkőznöm; elfogadott barátjának, vagyis ő mondta játékosan: „Uram, ön a karom, kérem, vezessen a bálterembe!”

Már egy hónapja, hogy magamhoz vettem, nagyon ragaszkodó — szeretetre méltó teremtes. Az iskola először nem fűlött a fogához, de meggyőztem, hogy egy hercegnő nem maradhat analfabéta, és sajnos, anyagi helyzetünk nem engedheti meg, hogy francia nevelőnő tanítsa, mivel a háború kiűrtette a kincstárat.

Mindig játékosan társalogtunk. Én is ragaszkodtam hozzá, ha például kirándulni volt az iskolával és a lakás üres maradt, nem találtam helyem sehol. Hiányzott hangja csengése, haja székesége, szeme bája és játékos szeretete.

Habár nevemre írtam, de Szősz maradt mindenkinek. Sokan ismerték a városban, mindenki szeretete.

Egy napon egy magam-korabeli ember jelent meg lakásomban. Szemöldöke össze volt nőve, arca borostás, szeme véres, látszott rajta, hogy átváltozott az éjszakát. Bemutatkozott és azt állította, hogy ő Szősz apja. Szősz még aludt a szobájában, nem hallotta a beszélgetésünket.

Mivel bizonyítja, hogy ön az apja? — kérdeztem, de már most elhatároztam, hogy nem adom oda egykönnyen.

— Mivel? — kérdezte cinkusan. és „az apasága ellenőrizve” bélyegzővel ellátott, gyűrött képet tett elé az asztalra. Egy vézna kis székeség nézett vissza rám, ugyanaz, akit annak idején megismertem.

— Ez lehet akárki, ez nem bizonyíték — mondtam, de közben éreztem, hogy ő az apja Szőszinek!

Nézze megállapodást is köthetünk: én itthagynom Szőszit, maga meg leszámol nekem most öt rongyot és kész az alku — nézett rám kaján vigyorral.

Azonnal távozzon, vagy rendőrt hívok! — törtem ki.

De én rendes üzletet akarok kötni önrel, becsületesen...

Ez magának becsület? Hát mi Szősz, állat vagy árú?!

Uram, látom, rendes ember ön — kezdte emberem, majd így folytatta: — Nézze, én most szabadultam és nincs egy fillérem sem.

Mert megitta — vágtam rá.

Tízénöt éve egy cseppet sem ittam, beláthatja, volt mit pótolni!

Tessék, itt van kettő ötszáz és sohase lássam többet...

Megköszönte és eltette a két ötszázast, majd kért egy kis pálinkát és távozott.

Élben, miközben ebédelni mentünk, már láttam emberemet, amint a bisztró előtti lépcsőn ül, mellette üres üvegek. Haja előre hullott, nyála folyt a ruhájára. A rendőrség vitte el onnét, Szősz is megbotránkozott rajta: Látod, Tibor apu, csak sajnálni tudom az ilyen szülők gyermekeit — és közben megszorította a karom.

Májusban lesz Szősz esküvője, a vőlegény orvos a helybéli kórházban. Nagyon szeretik egymást és engem is. Szősz feltételhez kötötte a házasságát; csak akkor mondja ki a boldogító igent, ha velem maradnak örökre.

Teljesült vágyuk.

Bakos Tibor
Sopronkőhida

KISKATI

Alig értem fel az emeletre, a klub különtermében már kajánkodó mosollyal várt a Vidám Öregek Ulti Társasága. Az első pillanatban még nem tudtam a huncut szemek összevillanását, a pipafüst mögött felcsattanó kacagások okát. Utána értettem csak meg a legendás rablósultisok, vasas-nyugdíjas társaim jókedvét.

A legidősebb partnerünk, aki még sokunknak is „bá” a maga nyolcvan-vaaláhány évével, ő adott nevetve magyarázatot:

Hát fiam, te már soha nem fogsz megöregedni, mert aki a lányokkal karanfoga sétál, az még nem a mi körünkbe való... — ugratott és fogták a hasukat a többiek, mert tudták, hogy nagyapa vagyok és ismerték az unokámat, Lackót. A lapokat kinyitották, megébujtak komolyan, elhallgattak: már a piros ultin gondolkodtak.

A csendben magam előtt láttam Kiskatit, pergő aranyhaját, kacagó zöld szemét. Elmeséltem nekik szomorú történetét a hártyparti végén, miközben hazafelé ballagtunk.

„Jó pár héttel ezelőtt valamiért a kettes buszon utaztam. Csúcsidő volt. A busz tele — mint szokás mondani — összepréselődöttünk, mint a heringek és a lábam megint elkezdett rakoncátlankodni. Nyilalt a bokám, mint a fröccsenő vas. Így égetett. Két kézzel kellett karaszkodnom, hogy el ne essek. Valaki meghúzt

ta a zakóm ujját és rám szólt:

— Tessék ideülni, mert mindjárt elesik a bácsi!

De már éreztem, hogy a nyilallás kezd elmúlni. Megköszöntem a kedves hangnak, mert látni alig láttam, ki húzta meg a zakóm ujját. A következő megállóban leszálltam azért, hogy sétáljak egyet, mert volt elég időm. Az első padra mindjárt le is telepedtem, megpihenni, kicsit megmaszírozni a bokám, mikor láttam, egy árnyék áll meg felettem. Felnéztem és ott állt előttem egy fiatal vagy inkább gyereklányka, szőke hajával, fitos orrával. És már meg is szólított:

— Miért nem akart a bácsi leülni a buszon? Láttam én, hogy valami fáj, hagyta, hogy más üljön le, aki sokkal fiatalabb. Miért ilyen nemtörődöm a bácsi?...

— Hallod-e te, ki vagy? Honnét ismerjük mi egymást?

Hát a buszról!

— Te voltál, aki meghúzt a kabátom ujját?

— Én bizony.

— Na, akkor megégyeszer megköszönöm, de már nincs baj.

— Annak örülök, mert a bácsi még fiatal ahhoz, hogy beteg legyen.

— Honnét látod te a betegséget, csak nem egészségi ügyi iskolába jársz?

— A, még nem, de oda jelentkeztem, ápolónő szeretnék lenni. Amúgy Kiskati vagyok, így hív mindenki. És téged, bácsi?

Már nyújtotta is a kezét és bemutatkozva, tenyerembe csapott jó nagyot és szikrázott bele mosolya. Nem tudtam haragudni rá, pedig kurtafurcsa mód rám pirított.

Gyengéd gyermekarca, beszédes szeme pillanatok alatt megbabonázott. Nem is maradt el mellőlem a népkerti sétáim során.

Beszélt, nevetett, ugratott, körbeszaladt és élvezte a beköszöntő nyár ragyogását. Gondtalannak láttam, pedig micsoda terhet hordott már évek óta...

És, hogy-hogy nem alakult így, a napi sétáim minden délután velem volt? Hozta a leckéjét, szavalt és sirt, mert rossznak találtam a matekpéldáját. Ilyenkor alig tudtam megvigasztalni.

A vége azért mindig az lett, hogy nagyadag fagyit vettem neki engesztelésül. Már akkor fúrta az oldalam, megkérdeztem a szülei felől, hol lakik, de mindig húztam-halasztottam, nem akartam megijeszteni vele. Vártam, majd ő elmondja, mert a nagy jókedvet azért valami mindig beárnyékolta.

A szemében — amely élő tükre volt arcának — néha felfedeztem a kialvó jókedvet,

a fájdalmakat. A ragaszkodás is odasoroltam; talán nem jutott a szeretetből elég otthon?

Egy pénteken, amikor elváltunk, azt mondta, két napig nem jön, mert elutazik.

Hová?

Nem válaszolt. Szomorúan nézett, úgy, mint még soha ismeretszögünk alatt.

Majd, ha visszajövök, elmesélem...

Hétfőn már kora délután kint voltam és vártam a parkban Kiskatit. Vártam a vallomását, mert éreztem, ez még közelebb visz majd sorsához. Amikor megjött, szeme riadt és kisírt volt, hangja reszelt és elhalkult. Olyan halk, mint minden szörnyű sors élő tanúja.

Szegény a vallomás után percekig zokogott. Vállamra hajította megnyugodni fejét, és kócos haját a szélnek engedte át felborzolni. Ott akkor örök barátságot fogadtam vele.

Sokáig gondolkodtam az este, alvás előtt. Mi történt? Nekünk talán hihetetlen.

Kiskatiék a városok közeli álló faluban laktak, ott született is. Egy szem gyerek volt, s megkapott mindent. A gondtalannak indult gyerekkorát a szülei szakították szét. Cukorbeteg nagyapja el akart tőlik költözni, mert állandóan veszekedett fiával és mivel a ház is övé volt, félt, megosztja a két fiú között. Így hét végén bementek a városba az anyja testvérehez. Csak a nagyapja maradt otthon. Akkor még nem tudta: az

apja-anya megkötözte az öreget, hogy az inzult ne tudja beadni önmagának. Ha majd hazaérnek, megoldják a kötelet és mintha mi sem történt volna, bejelentik: meghalt az öreg. De a sors mást akart.

A szomszédok tudták, hogy bementek a városba és mivel nem látták a nagyapját velük menni, másnap már gyanús volt, hogy még délben sem mutatkozott. Rosszat sejtve feltörték az ajtót és döbenten látták a már meghalt nagyapát a székben, megkötözve.

Kiskati a hétfőn a börtönben volt. Az anyjával beszélte, akit már nem látott évek óta, csak a leveleit kapta kézhez. Azokban kérte, könyörgött neki: látogassa meg. És ő elment, de megfogadta, soha többet nem megy oda. A nagynénjénél lakik most. Ő neveli, de szeretetből, gondoskodásból kevesebb jut neki a többi gyerek mellett.

Talán a nagyapját látta bennem. Nem tudom.

Próbálom sétáink során felidézni őt, mert ő az, aki sápadt most. Megviselte a találkozás anyjával.

Itt érne véget Kiskati története, de azóta megismerttem Lackóval. Néha együtt tanulnak és úgy érzem, talán sikerül majd elfelejtenem vele sorsát, átadni vissza a boldog gyermekkorunk őt. Gondtalan mosolyt varázsolni arcára. fényesre csiszolni huncut-zöld szemét.

Jámor Ferenc
Balassagyarmat

ÓVODÁBA!

Óvodába megyen Béla
Vigan telik a napja.
Óvónéni verset tanít
Így szól a mondóka:
iá-iá szól a csasi,
Vajon mit akar mondani?
Hold a homloka,
Bús szeme
Gonddal, bánattal van tele.

Hujbert Miklósné
Kalocsa

MIT ADJAK...

Mit adjak neked kisfiam,
mely csak a tied,
s aki adta, csak én vagyok.

Mit adjak fiam?
vénülő szemeim
vagy ráncokba futó

homlokom?

Mit adjak neked kisfiam?
anyu emléket, mely álmaim
között oly gyakran visszatér?

Mit adjak fiam?
mely csak a tied
lehet, másé senkié.

Mit adjak fiam?
Kijülő szívem
melegéből még mi maradt?

Mit adhatok?
talán egy szót,
néhány hangot,
melynek értelme;
szeretet.

Bognár István
Szeged

EZ IS, AZ IS...

EZ IS, AZ IS...

EZ IS, AZ IS...

Számoló

Még az 1700-as évek végén történt, hogy egy matematikatanárnak sürgősen meg kellett írnia egy fontos kérvényt. Mivel éppen órája következett, bement az osztályba és felszólította tanítványait, hogy adják össze a számsort 1—100-ig terjedő számaikat. Gondolta, így nyugta lesz egy fél órát, s amíg a gyerekek csendben dolgoznak, ő is megfogalmazza a maga iratát.

Társai még a számok leírásával vesződtek, amikor egy kisfiú jelentkezett, hogy az eredmény 5050.

A tanár nem értette, hogyan kaphatta meg ilyen rövid idő alatt a jó eredményt. A kisfiú azt felelte: „Észrevettem, hogy $1 + 100 = 101$, $2 + 99 = 101$ stb., mindig 101-et kapok. Utoljára $50 + 51 = 101$; 50 ilyen összeadás után találkoznak össze az előlről és hátulról vett összeadandók közepén. Márpedig $50 \times 51 = 5050$.”

A végeredmény egyezett a számolás módszerét azonban a tanár sehogy sem tudta felfogni. S mivel amúgy is mérges volt, elővette a nádpalcát...

Nem sejtette, hogy az a kisfiú — Karl Friedrich Gauss —, akit igaztalanul elvert, néhány évtized múltán mint a matematikusok fejedelme vonul be a matematika-történelembe.

Feladatok:

1. Egy $38\frac{1}{2}$ hl-es tartályba egy csövön folyik be és egy csövön folyik ki a víz. Az első csövön percenként $10\frac{1}{2}$ l víz folyik be, a másodikon $1\frac{3}{4}$ l folyik ki. Mennyi idő múlva telik meg a tartály?

2. Nemrégiben vásárolni voltam. Az első üzletben elköltöttem a pénzem felét és még 10 Ft-ot, a másodikban a maradék felét és még 10 Ft-ot, míg végül a maradék 10 Ft-ért vettem egy csomag cigarettát. Mennyi pénz csörgött a zsebemben indulás előtt?

3. A középkori Firenzében szigorúan büntették a piacon az ádrágítást. Egy kereskedő 200 aranyért vett 500 disznót, azaz 2 aranyért 5 disznót. Két falkára osztotta (250—250 db), s az egyikből 2 disznót adott 1 aranyért, a másikból 3 disznót egy aranyért (azaz 5 disznót 2 aranyért). Az első falkából eladott 240 disznót 120 aranyért, a másikból 240 disznót 80 aranyért. Visszakapta a 200 aranyat, hazahajtotta a megmaradt 20 disznót, és azt állította, hogy ő nem drágította az árat. Hol csalt?

Beküldési határidő: június 16.

(My)

FURCSASÁGOK — röviden

OVATOS KARAMBOLOZÓK

A müncheni Abendszeitung c. esti lap közli: szerencsére csak a gépkocsibalesetek száma duplázódott meg. A balesetek következtében meghalt személyek száma a vezetői óvatossága révén változatlan maradt.

CSALÁDI TAPASZTALAT

Saját otthoni tapasztalatai alapján a kaliforniai Santa Cruz város bírójának, Harry Brower megtagadta az együttműködést a bíróságon feleségével, akit bevalasztottak az esküdték

közé. Lépését a következőképpen indokolta meg: „Te figyelemre sem méltatod azt, amit én otthon mondok, így semmi alapot sincs azt hinni, hogy épp itt fogsz meghallgatni.”

ELCEK MINDEN ALKALOMRA

Egon Strauch, drezdai könyvelő érdekes hobbinak hódol. Már 25 éve gyűjt élceket és karikatúrákat a világ minden tájáról. Eddig 400 ezret szedett össze. Ritka kollekcióját tudományos lelkiismeretességgel 136 típusra, ezeket 900 alosztályra, s 2000 különböző témára osztotta fel.

KOR-TEST

Nem feltétlenül kor kérdése, hogy mennyire vagyunk fiatalok. Inkább attól függ, milyen az élethez való viszonyunk, mekkora még a lendületünk? Milyen idősnek érzi magát — döntse el tesztünk alapján. Adj össze a válaszokra adott pontokat.

Játszó gyermekeket lát. Legszívesebben beállna közéjük?

Igen: 5 Nem: 0

A gyermekek nagyon „zajosak” játék közben. Zavarja őket a lármá?

Igen: 0 Nem: 3

Szívesen elmegy a vízdámparkba?

Igen: 1 Nem: 0

Barátjának teljesen boldog ötlete támad. Habozás nélkül vele tartana?

Igen: 4 Nem: 0

Olvas olykor képregényt?

Igen: 6 Nem: 0

Mindig úgy néz ki, mint-ha skatulyából húzták volna ki?

Igen: 0 Nem: 5

Kimondottan sportosnak nevezhető ön?

Igen: 3 Nem: 0

Nagy ismeretségi köre van?

Igen: 1 Nem: 0

Szívesen és sokat nevet?

Igen: 2 Nem: 0

ÉRTÉKELES:

0-tól 8 pontig: Ön kétségtelenül olyan ember, akit nem ragad el a fiatalos hév. Napjait korának megfelelően éli le. Olykor azonban idősebbnek és komótosabbnak tűnik. Tegyen valamit ez ellen!

9-től 15 pontig: Öt kimondottan nyugodt ember, s környezetére is nyugtatólag hat. Az álarc mögött azonban fiatalos szív rejtlik. Ne rejtse ennyire véka alá!

16-tól 24 pontig: Fiatalok körében érzi igazán jól magát, mivel ön is fiatal, a szó legjobb értelmében. Ön játékos, s egyben megfontolt is, mivel különbséget tud tenni a valóság és a játék között. Vannak „kortalan” emberek. Ön is közéjük tartozik!

25-től 30 pontig: Fönnáll a veszély, hogy túl egyszerűen szemléli a világot. Túlsgoszan fiatal ember szerepébe búj. Ha egy kicsit fékezi magát, meglátja, még mindig irigyléni fogják fiatalos lendületéért.

Egyre gyorsabban szaporodik az emberiség

1978 elején a Föld lakóinak száma meghaladta a 4 milliárdot. E népességszámnak körülbelül 80 százaléka 25 államra jut, élükön Kínával. Indiával, a Szovjetunióval, az Egyesült Államokkal és Indonéziával. Századunk második felében gyorsuló ütem figyelhető meg a Föld népességszámának növekedésében.

Az ENSZ legutóbbi demográfiai évkönyvének adatai szerint a lakosság megoszlása a kontinenseken a következő: Ázsia (a Szovjetuniót nem számítva) — 57 százalék, Európa (a Szovjetunió nélkül) — 12 százalék, Afrika — 10 százalék, Latin-Amerika — 8,5 százalék, Szovjetunió — 6,5 százalék, Észak-Amerika — 6 százalék, Ausztrália és Óceánia — 0,5 százalék. A hetvenes évek elejétől kezdve a Föld lakossága évente átlagosan mintegy 70 millióval szaporodik, emellett a fejlődő országokban a szaporodás mértéke hatszorta nagyobb, mint a világ egyéb területein.

Emiatt sokakat foglalkoztat az a kérdés, hogy mennyien leszünk 2000-ben és azután? Egyes demográfusok szerint 2000-ben a Föld lakóinak száma elérheti a 7 milliárdot. Tehát a jelenleginek csaknem a kétszeresét. Más becslések szerint a népességszám 6,5 milliárd lesz, amiből 3,78 milliárd jut Ázsiára, 820 000 000 Afrikára, 655 000 000 Latin-Amerikára, 570 000 000 Európára, 333 000 000 Észak-Amerikára, 330 000 000 a Szovjetunióra, 35 000 000 Ausztráliára és Óceániára. A népesség fejlődésének korábbi alakulása szerint a hetvenes évek elején arra lehet számítani, hogy a Föld lakossága a következő 35 év alatt kétszereződik meg.

Mint már említettük, a népességnövekedés gyorsulásában nagy szerepet játszanak a fejlődő országok. B. Uralyisz szovjet kutató szerint a születési arányszám Guatemalában, Guineában és Sváziöldön a legnagyobb (ezer lakosra több mint 50 újszülött jut), de igen nagy (40—50 ezrelék) Albániában, Ecuadorban, Egyiptomban, Iránban, Columbiában, Mexikóban és Venezuelában, továbbá jelentős (30—40) ezrelék) Chilében, Peruban, Sri Lankában és Thaiföldön és az átlagosnál nagyobb (25—30 ezrelék) Argentínában, Ausztráliában, Írországból, Jugoszláviában, Hollandiában, Portu-

gáliában, Spanyolországban és az Egyesült Államokban. Az európai — különösen a nyugat-európai — országokban alacsony a születési koefficiens (15—20 ezrelék). Ezen belül Svédországban különösen alacsony a születési arányszám (10—15 ezrelék).

Egyes országokban a lakosság száma túlnő a gazdasági célszerűség keretein, más országokban viszont az alacsony születésszám munkaerőhiányt eredményez. Mindkét ország-csoportban arra törekcsenek, hogy specifikus szükségleteik és viszonyaik szerint optimálisan szabályozzák a népességszám növekedését. A demográfiai tervezés lényeges eredményeket hozott. Paraszkev Popov bolgár demográfus szerint 1971 és 1975 között a születési koefficiens világviszonylatban 19-ről 16 ezrelékre csökkent. Várható, hogy 1985-ig tovább csökken, 12—10 ezrelékre, elsősorban a harmadik világ országaiában bekövetkező változások hatására.

B. Valentyej szovjet demográfus szerint a szociális és gazdasági tényezők és átalakulások hatására a fejlődő országokban elkerülhetetlenül csökkenni fog a születési arányszám. Ebben szerepe lesz az aktív demográfiai politikának is és a népművelésnek. Valentyej professzor és munkatársai úgy vélik, hogy a Föld népességszáma 2100 és 2150 között 8—12,5 milliárdos szinten fog stabilizálódni. Ha ezekből a becslésekből indulunk ki, akkor a Föld népességszáma 2000-ben feltehetően csak mintegy 5,5 milliárd lesz, tehát nem éri el az előbb említett prognózisban jóslott 6,5 milliárdos szintet. Ez már kedvezőbb perspektíva, különösen, ha az élemezési és a tüzelőanyag-ellátási problémákra gondolunk.

A kakas és a tyúk

Fáy András (1786—1864) írja fenti című meséjében:

— Úlj le a tojásokra, majd én ríkolok a hajnal — így szólt a tyúk a kakasnak. Réá állott a szegény taréjos: de mi lett belőle? A tyúk éjfél tájt ríkolta a hajnal, a kakas alatt pedig megzúgultak a tojások.

A mese egykori tanulsága a vízsz. 1. és a függ. 14. sz. sorban található.

Vízszintes: 1. A mese tanulsága (zárt betűk: F. U. Z. E. 14. Az egyik gyümölcs sajtolt levéből erjesztett ital. 15. Agyagos, homokos kőszén, nálunk a borsodi szénmedencében ismert. 16. Kicsinyítő képző. 17. „A...öröge” (Arany). 18. ...Galaction (román író). 19. „A gölyához” költőjének névjelzője. 20. Vonatkozó névmás. 22. Krivoj... (ukrán város). 23. VZD. 24. ...West (filmsztár). 25. ...róla (nagyon meglátászik rajta). 27. Dalolni szerető. 28. Baby... (női hálóöltözék). 29. ...tiszt (a század parancsnokánál alacsonyabb beosztásban levő tiszt). 31. A Rákóczi-szabadságharc huszársztíje. Franciaországban az emigránsokból huszárezredet szervezett (György). 33. Batyúból. 34. Gyorsroptú madár. 35. „...eredete” Darwin könyvének címe). 40. Korszerű. 44. A vegy- és az illatszertipar fontos nyersanyaga. 46. Határállomás a budapesti szabadkai vasútvonal mellett. 47. Törzskar, vezérkar. 48. ...komité (miskolci antisziszta partizancsoport 1944-ben). 49. Rízpálinka. 50. ZED. 51. Község Somogy megyében. 52. Génusz. 54. Ritka fűfaj (az Ottó névből ered). 55. Messzire. 56. Tordai... (ismert színész). 57. A jövő nagy energiaforrása. 59. Eton egyetemű be-

KIS TÖRTÉNETEK

Hires emberekről

Alfred Cortot francia zongoraművész, dirigens és zeneszerző, európai és tengerentúli hangversenykörútján a francia előadóművészet legnemesebb hagyományait töltötte meg korszerű tartalommal. Éveken át a nagyszerű Casals-Thibaud-Cortot trió tagjaként növelte világhírét. Mint zenepedagógus egy időben a párizsi Conservatoire zongoratanácskét vezette. A rendkívül igényes művész nem tudta elkerülni a tanársorsot: „illetékes helyről” egy növendéket ajánlottak a keze alá, azzal a külön megjegyzéssel, hogy a fiatal hölgy egy zeneileg rendkívül művelt családból származik.

Cortot próbát játszatott a pártfogolt leánnyal; az eredmény lehangoló volt. Ezután, maga megnyugtására, néhány zeneelméleti, zenetörténeti kérdést tett fel, hogy kitapogassa azt a bizonyos muzikális környezetet, amelyben az ajánlott növendék zenei alapismeretét szerezte. Egy-két sármalvas válasz után Cortot elvesztette a türelmét:

— Azt talán meg tudja nekem mondani — dobta oda a mentőkötetet a „zenerajongó familia” gyermekeinek —, hogy hány szimfóniát írt Beethoven?

— Tudom, hogyne tudnám — csapott le a kérdésre öntudatosan a kis zenei antitalentum —, persze, hogy tudom: három. Éspedig az Eroicát, a Pastoralét és a Kilencediket.

Egy dúsgazdag pénzember felkereste a „beérkezett” Saljapint, s megkér-

te, hogy hallgassa meg ének művészek szánt fiát.

— Nagyon fontosnak tartom a mester véleményét — mondotta. — Szeretném, ha a fiam elénekelhetne önnek egy áriát.

Az ifjú énekesjelölt dalra fakadt, s mikor az ária elhangzott, a bankár megkérdezte Saljapint:

— Nos, hogy tetszett?

Saljapin sokatmondóan hallgatott.

— Nem találja — noszogatta a basszistát az atya —, hogy a fiúnak megvan-e az énekléshez szükséges eszközei?

— Hát, istenem! — sóhajtott Saljapin. — Szája az kétségtelenül van neki.

Saljapin a húszas években a New York-i Metropolitanban énekelte híres szerepét: a Mefisztót, Gounod Faustjában. Az egyik előadáson megjelent az Egyesült Államok akkori elnöke, Calvin Coolidge is, s meginvitálta a világhírű basszistát, hogy látogassa meg páholudában. Saljapin az első felvonás után eléget is tett a meghívásnak, de mivel arra már nem volt ideje, hogy átöltözzék, Mefisztó ördögkosztümjében jelent meg az elnök-nél.

— Elnök úr — mentegőztött nem minden trónia nélkül Saljapin —, mivel a körülmények nem teszik lehetővé, hogy az Egyesült Államok elnöke menjen a pokolba, így hát az ördög jött el hozzát!

Coolidge, a „hallgatag Coolidge”, fanyar mosollyal nyugtázta a művész sajtós humorát.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14							15					
16			17					18				19
20		21		22				23				24
25			26		27						28	
29				30				31		32		
33									34			
35	36	37	38		39			40		41	42	43
44					45		46					
47						48				49		
50					51			52		53	54	
55			56					57		58		59
60		61						62			63	
										64		

tűi. 60. Javít, rendbe hoz. 62. A bírószág elé terjesztett akta. 64. Két szám, mennyiség viszonyát kifejező hányszoros. Függőleges: 2. Elutaladonítja. 3. Elem + „Ösi erőben kél újra az emberi...” (Vörösmarty). 5. Kitűnő itóka. 6. Móriscy Zsigmond egyik műve. 7. Moldova román fejedelemség alapítója és első vajdaja (1343). 8. A valósággal számot nem vető ábránd. 9. Gazemberség, névelővel. 10. Az egyik szín. 11. Atya. 12. Petőfi költeménye. 13. Az én közvetítéssel. 14. A mese tanulságának folytatása (zárt betűk: P, E, R). 21. Köztársaság Elő-Ázsiában. 24. Tréfa, bohóság. 26. Szép völgye az Engadin. 28. Dataló egy-nemű betűi. 30. Ausztria szövetségi tartomány. 32. Alkotórészekre oszt, bont. 36. Fa feldolgozására berendezett gépi üzem. 37. Hajlik, mint... 38. Rendező, színigazgató (Dániel, 1880—1955).

39. Sav hatása. 40. Masírozik. 41. Móriscy „Betyár” c. regényének egyik nőalakja. 42. Folyó Spanyolországban. 43. Nagyon megijedve. 45. Olasz sarkkutató (Umberto). 46. Felemelt fejrésű pamlag. 51. A alaphangtől számított harmadik hang. 53. Az időmértékes verselésben a szótag mértékegysége. 56. Hajó része. 58. Régi orosz földközösségi rendszer. 61. Félperc! 63. A felületére.

Beküldési határidő: 1979. június 16.

A Heti Híradó XXIII. évfolyam 19. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

Nem élt az, aki szeretet nélkül élt.

Szükséges az embernek az ember. Könyvtudalmat nyertek: Bosnyák György elítelt, Vác: Bálint Lászlóné elítelt, Kalocsa: Stang Károly elítelt, Sándorháza: Márton László elítelt, Sopronkőhida: Rajcz Péterné elítelt, Fővárosi Bv. Int. II.

Május 26–27.

Gólok, pontok, másodpercek

□ Befejeződött Várnában a súlyemelő EB. A két évvel ezelőtti „doppingolás” miatt megtorpant bolgár súlyemelő sport nagy sikerét hozta az EB. Az összesített pontversenyben megelőzték a szovjeteket, míg a harmadik az NDK lett minimális különbséggel Magyarország előtt. A magyar súlyemelő alkalommal az élemezőny mögött vannak, a középsúlyban a középmezőnyben. 15 világsúlyszületett az egy hét alatt és a csúcs-szerzők között nem volt magyar. Egyetlen aranyérem jutott nekünk, Baczkó révén, súlycsoportjában megnyerte a szakítást. Az idén még világbajnokság lesz, majd jövőre az olimpia. Nem nehéz megjósolni: versenyzőink mostani teljesítménye aligha lesz elég dobogós helyezésre. A világ élvonalától általában 10–20 kilóval vagyunk elmaradva, az egyes súlycsoportokban.

□ Folytatódott a vízilabda OB I. A két fordulóban nem születtek meglepetések, az élen a helyzet változatlan. OSC, FTC. Vasas 15–15 ponttal áll. Új fejlemény, hogy az OTSH újabb vizsgálatot rendelt el a SZEOL–OSC mérkőzés ügyében, így nem biztos, hogy újra játszik. A következő fordulóban kerül sor az OSC–FTC rangadóra.

□ A Monacói nagydíj, a Forma 1-es versenyautók idei hetedik futama, rendkívüli izgalmakat hozott. Az élen rajtolt Jody Scheck-

ter kezdetben elhúzott a mezőnytől, csak Villeneuve követte. Az üldöző bolyt vezető Lauda az egyik kanyarban összeütközött az öt szabálytalanul előző versenyzővel, akinek kocsija szabályosan meglovagolta Lauda kocsiját és kis híján „lefejezte” az osztrák versenyzőt. A végül szerencsés kimenetelű karambol miatt Lauda feladta a versenyt. Közben a Schecktert üldözők mind kiestek, de a dél-afrikai versenyző kocsijával is történt valami, mert az utolsó körben csak hajsza híján sikerült megtartania a vezető helyét. Győzelmeivel végül is biztosan vezet az összesített pontversenyben.

□ Befejeződött az öt-tusa magyar bajnokság, amely az utolsó verseny az augusztusi budapesti VB előtt. Öten pályáznak a három VB-helyre: Maracskó, Császari, Szombathelyi, Horváth, Kancsal. A bajnokságot Kancsal Tamás és a Bp. Honvéd nyerte.

□ A nemrég befejeződött olasz labdarúgó-bajnokságban a bajnoki címet a Milan szerezte meg a Perugia előtt. Nagy meglepetésre a Verona mellett az Atalanta és a Lanerossi esett ki. Ez utóbbiban játszott Rossi, aki ösztől valószínűleg a bajnokságot játékosra lesz. A Bologna az utolsó fordulóban ismét megmenekült a kieséstől.

(—kas)

LABDARÚGÁS

Hajrá előtt...

Mikor e sorok íródnak, még öt forduló van hátra a labdarúgó NB I-ben. (Mire a lap az olvasókhöz kerül, már csak négy, miután a szombati forduló már lejátszották.) Nézzük meg mi várható a sűrített bajnoki programoktól — június 2–16. között — némi segítséget nyújtva a hajrához érkezett tothoz is.

Két alapvető kérdés vár döntésre: ki lesz a bajnok és melyik három csapat esik ki? A bajnoki címért papíron még három csapat küzdhet. Nézzük meg kikkel játszanak még. Dózsa: Vasas (Népstadión), Videoton (idegenben), Diósgyőr (otthon), Honvéd (Népstadión), ZTE (idegenben). Ferencváros: MTK-VM (Népst.), ZTE (o.), Vasas (Népst.), Rába ETO (o.), Csepel (o.). Diósgyőr: MÁV Előre (i.), Honvéd (o.), Dózsa (i.). Tatabánya (o.), Rába ETO (i.). A Dózsanak négy pont az előnye a Fradi és hat a Diósgyőr előtt. Reális számítások szerint a Dózsa megvédi bajnoki címét, hiszen jó ötven százalékos teljesítmény elégséges lehet, s a Fradinak pontot sem szabad veszítenie. A Diósgyőr csak akkor reménykedhet, ha a Megyeri úton győzni tud. A legjobb sorsolása a zöld-fehéreknek van: három otthoni és az MTK-VM elleni mérkőzés biztos esélye és csak a Vasas ellen lesz nehezebb dolga. A Dózsa pontokat veszthet a Videoton, a ZTE ellen, a Vasas és a Honvéd is kemény dió, de egyetlen otthoni mérkőzésén sem mehet biztosra a DVTK ellen. Röviden: a lila-fehéreknek bravúros teljesítményt kell nyújtania ahhoz, hogy az élen végezhessenek.

A kiesés elleni harcban három-négy csapat érdekelt. Az Izzó már kiesett. A 21 pontos Haladás kétszer játszik otthon — Vasas, Tatabánya — és háromszor idegenben — Salgótarján, Izzó, Békéscsaba.

Hat pont körül szerezhet realisan, így 27 ponttal fejezheti be az idényt. Az ugyancsak 21 pontos Csepel még kétszer játszik otthon — Izzó, Békéscsaba —, és háromszor idegenben — Pécs, Dunaújváros, Ferencváros. Ugyancsak 6 pont körül szerezhet, 27 pontja lehet. A MÁV Előre 23 pontos és háromszor játszik otthon — Diósgyőr, Dunaújváros, MTK-VM, és kétszer idegenben — Tatabánya és Videoton. Gyakorlatilag tehát négyszer játszik otthon a fehérvári együttes, s megszerezheti azt az 5–6 pontot, ami a bennmaradáshoz szükséges. Veszélyeztetve van még az MTK-VM is, amely 25 pontjához nehezen tud szerezni, mert a Fradival, Honvéddal, Vasassal játszik a stadionban, Békéscsabával és a MÁV Előrével idegenben. A Békéscsaba is kieshet, bár elég ha a 26 pontjához két-tét szerez. Rendkívül érdekes hajrára van kilátás, s csak az a kérdés: a pályán dől-e el a kiesés? Az MLSZ új vezetője remélhetőleg rajta tartja a szemét a gyanúsnak látszó mérkőzéseken. Mert ha a papírformát, meg a csapatok jelenlegi formáját nézzük: kieshet a két fővárosi együttes, a Csepel és az MTK-VM. Majd meglátjuk...

(—kas)

Nottingham a BEK-győztes

Münchenben eldőlt, hogy új csapat neve kerül fel a BEK-tróféára: a Nottingham Forest. A Bajnokságok Európa Kupájának döntőjében a Nottingham 1:0 (1:0) arányban győzött az FF Malmö ellen. A svédok jól tartották magukat. A győztes gól a 45. percben esett. Robertson elfutott, beadását Francis fejezte a hálóba.

OLIMPIAI ELŐSELEJTEZŐ

Magyarország–Románia 3:0 (2:0)

26 ezren voltak a lelátókon, amikor megkezdődött a magyar–román olimpiai selejtező mérkőzés. Válogatottunk Pitești-ben 2:0-as vereséget szenvedett, tehát 3 gólos győzelemre volt szükség a visszavágón. Nyertek is 3 góllal a magyarok, így Csehszlovákia és Lengyelország társaságában mérkőzhetnek az olimpiai 16-os döntőbe jutásért.

A magyar válogatott a következő összeállításban vívta ki a győzelmet: Tóth Z. — Szántó, Dunai, Kutasi — Oláh, Rab, Tatar (90. p. Pál) — Borostyán, Kiss, Weimper, Fekete (50. p. Tieber). A játékvezető Scheureli (NDK) volt.

A játék elején támadtak, támadtak a mieink, de még kapura sem lőttek. A 17. percben azonban hirtelen változott a kép. Oláh Borostyánt szöktette, ő a 16-os oldalonról beadott, a román kapus kiütötte a labdát, s ezzel Feketét hozta helyzetbe: a diósgyőri játékos közelről a hálóba is vágta a labdát (1:0). Weimper fejezt kö-

zelről a kapus kezébe, majd látványos gól következett. A 32. percben Borostyán a 16-os oldalvonalának a közepe tájáról egészen váratlanul lőtt, a labda a túlsó kapufa belsejéről pattant be a hálóba (2:0). Válogatottunk tehát behozta a hátrányát!

A második félidő tehát az összesítést tekintve egyenlő állásból indult. Mindkét csapatnak egyforma fontossá vált a gólszerzés. A 69. percben Kiss bukta miatt a játékvezető 11-est ítéltethet volna. A 32. percben a már fáradni látszó magyar csapat megszerezte a továbbjutást jelentő gólt. Szántó labdáját Borostyán rúgta a kapu elé. Speriátu hibázott, a labda a gólvonalon előtt pattogott. Rúgták kifelé a románok, befelé a magyarok, végül Kiss öt lépésről bevágta a hálóba (3:0). A románok ráncigálták, taszigálták a bírót, mert szabálytalanul vették a gólt. Később úgy vettek elégtételt maguknak, hogy sorra felrúgosták játékosainkat. Ez azonban már a kiesés tényén nem változtatott.

A súlyemelő EB mérlege

Ezen az Európa-bajnokságon elmosdottak a határok a természetes és rendkívüli között. Az egyik oldalon világcsúcsjavítások tömege, a másikon rotassorozat. Néhány csapatban nagy visszatérők, másutt világklasszisok legése. Nyugodt légkörben fantasztikus versengés, ugyanakkor rekordhajsza nélkül is súlyos sérülések.

Gottfried Schödl, a nemzetközi szövetség elnöke így határozta meg:

— Kiemelkedő színvonalú világvérseny volt, érdekes fordulatokkal.

Az EB-n szakításban 6, lőkésben 5, összetettben 4 világcsúcsot adtak át a múltnak, ezenkívül még 14 esetben tettek kísérletet a világcsúcs megjavítására. Az anabolika-stop óta ez volt a legeredményesebb súlyemelőverseny, hiszen Havirovban már az is örösi sikernek, a válságkútból való kimászásnak könyvelték el a szakemberek, hogy végre 7 világsúlycsúcs megdöntése sikerült. Ha azonban megnézzük a jelenlegi csúcsjavító listáját, akkor, bizony csak nagyon szűk skálát találunk, mert 25 ország legjobbjai közül csak négynek a fiai tudtak felírni a csúcsjavító közé. Hét világrekordot szovjet, hatot bolgár, egyet egyet NDK-beli, illetve NSZK-beli versenyző javított meg.

A sajátos helyzetváltoztatásokat, amelyeknek legjellemzőbbje, hogy a bolgárok a szovjetek elé tudtak kerülni, s ezzel több érmet is szereztek, sokféleképpen magyarázták! De ha megnézzük a neveket, magukért beszélnek.

A legtöbb hosszú időre elűnt világnagyságot a bolgárok készítették fel erre az EB-re, míg mellettük csupán a szovjet Voronyin visszatérése volt a másik — az év eleje óta már csaknem várható — versenyzőváltás. De ez is elég volt ahhoz, hogy a tavalyi Európa-bajnokok közül csupán Kolesznyikov, Ruszev és Zajcev, illetve a gettyburgi világbajnokok közül a fenti négyen kívül még Milser tudott az összetettben ismét az első helyre kerülni.

A versenyfutás heveségét, a küzdelmek szorosságát bizonyítja, hogy ezúttal valóban egy-egy gyakorlat végrehajtásán dőlt el az elsőség vagy a teljes éremtelenség, netán meg a győzelem vagy a kiesés is. Összesen 75 esetben fordult elő, hogy két-három-négy versenyző között a testsúlykü-

lönbség döntött: melyikük végez jobb helyen.

Nem kevésbé érdekes, hogy 824 elvégzett gyakorlat közül csak 443 sikerült és 381 rossz volt. Az egész EB során mindössze a román Grigoras végzett hat érvényes fogást, illetve a szovjet Kolesznyikov és Rigert nem rontott, de ők csak 5–5 alkalommal emeltek (egy-egy kísérlettel visszaléptek).

E tények ismertetése után talán meglepőnek, talán nagyon is érthetőnek tűnhet: hogy Montreal óta ezen az EB-n javult a legtöbbet a győztesek teljesítménye. Míg a stuttgarti VB—EB-n 1977-ben 3370 kg volt a győztesek összteljesítménye, a tavalyi EB-n 3417,5, a VB-n 3392,5 kg-t emeltek a bajnokok. Várnában viszont 3460 kg-ot teljesítettek.

Az EB legnagyobb szenzációját a bolgárok viharos formajavulása és a szovjet súlyemelő szokatlan bizonytalankodása jellemezte.

Amikor fegyelmi és gyógyszerelési problémák miatt a bolgár súlyemelés kútba került, a szakvezetők nem írták le addigi kiválóságait. Lehetővé tették a további felkészülést, majd később a bizonyítást is. Ezen az EB-n aztán a sokak által már a múlt embereinek tekintett versenyzők visszatérhettek, meglehetősen fényes jövő előtt álló fiatalok társaságában, mint Kodzabasev, Drandarov, Aszparuhov és még szintén ifjú-sági korú Ruszev. Lehetséges, hogy túl nagy volt számukra az ideji eredménynövelés, s ez a VB-n megbosszulhatja magát, de az is tény, hogy ezzel az EB-szerepléssel Bulgáriában sikerült újra, minden korábbinál szilárdabb bázist teremteni a sportágnak.

A szovjet súlyemelés számára ennek jórészt az ellenkezője igaz. Noha a világsúlycsúcsok, a 21 érem enyhítik a pontversenyben második helyre kerülést, nem csökkenthetik az elégedetlenséget. A két örök éllóvas mögött az NDK, a magyar, lengyel csehszlovák sorrend megszokottnak tekinthető.

Mindent összevetve az EB megmutatta, hogy a sportág egyre inkább magára talál a montreali visszaesés után, s ha hinni lehet egy-egy EB irányjelző-felmérő tanulságainak, akkor a VB-n folytatódhat a nemes „párbaj”. Moszkvában pedig újra a súlyemelés fényes napjainak lehetünk tanúi.

Gianni de Magistris

Miért akarta megverni a Világ Kupán a románok elleni mérkőzés után Rusut?

Mert döntetlenre végződött a találkozónk, s elvesztettem a fejem. Éreztem, ha bárki szól hozzám egy szót is, azt agyonütöm. Rusu széles mosollyal tréfás megjegyzést tett... Felőltam.

El is találta... Tényleg? De utána megkövettem... Másnap már egymást átölve sétáltunk az uszodában. A parton még soha senkit nem bántottam, s a jövőben nem is fogok.

Elvégre lovag... Ha úgy vesszük, valóban. Tavaly a világbajnokság megnyerését követően lovagá ütöttek. Emellett Firenze díszpolgára lettem.

Nem lehet azt mondani, hogy nem becsülik meg Olaszországban a vízilabdázókat...

Nézőpont kérdése. Ha azt nézzük, hogy mennyit kap nálunk egy közepes labdarúgó, akkor bennünket koldusoknak tekinthetnek. Ha nem lennének focisták, ha nem kellene magamat hozzájuk viszonyítani, akkor elégedett lennék.

A Világ Kupán meglehetősen gyengén szerepelt az olasz válogatott. Nyolc közül hatodik lett.

— Lonzi barátom, a csapat edzője új játékosokat próbált ki. A világbajnokgárda kiöregedett. Jövőre már ütőképessé együttesünk lesz. Különben is — Si-megni visszatér!

Mit vár az olimpiától, melyik csapat lesz a győztes?

— A „hazai pálya” a Szovjetunió mellett szól. A magyaroknak évek óta bérletük van az első helyre. Papíron közöttük kellene, hogy eldőljön az aranyérem sorsa. Persze, nagyon tudnék örülni egy Olaszország—Egyesült Államok döntőnek.

Nekünk inkább a magyar—szovjet döntő tetszene... Kit tart a világ legjobb játékosának?

— A jelenlevők, ugye, kivételek? ... De nagyon nehéz ezt eldönteni. Nyilvánvaló, hogy mindenki a legjobb szeretne lenni. Örülök, ha más engem az élethez helyez, szerintem azonban a csúcs valamelyik magyarját illeti meg. Pedig nekik sokkal nehezebb egyenlőre tündökölni. Egyszeresebb a csapat. Nálunk viszont leginkább rám játszanak.

NB II.

Csak döntetlent ért el a DVSC és a PVSK

Volán-vereség Szegeden

Az NB II. 35. fordulóját játszották le vasárnap. Úgy látszik, a kiesés és az osztályozó ellen játszó csapatok össze-szedték magukat.

A Keleti csoportban a DVSC csak döntetlent ért el Szolnokon, a Nyíregyháza otthonában győzött.

A Nyugati csoportban a PVSK otthon nem tudott egyetlen gólt sem szerezni, a döntetlen után a Kaposvárnak már csak 2 pont hátránya van.

A Középcsoportban a Volán SC bajnoksága szegedi veresége ellenére is alakul, mert a Szegedi Dózsa pontot veszített, a KKFSE pedig vereséget szenvedett Szentendrén.

Keleti csoport

DMTE—Borsodi Bányász	3-1
Leninváros—HMSE	2-2
Eger—MVSC	1-1
Kisvárdá—Sz. MÁV	3-2
Gyula—Gyöngyös	0-0
Lehel SC—BTK	2-1
Papp J. SE—Özd	6-2
SZMTE—DVSC	1-1
Nyíregyháza—Szarvas	2-1
Szabó L. SE—Kazincbarc.	3-2

Az élcsoport: 1. DVSC 58, 2. Nyíregyháza 53, 3. Eger 48.

Nyugati csoport

Olabányász—Aika	0-0
Bakony Vegyész—Komló	2-0
Kaposvár—Répcelak	2-1
Dorog—Bauxitbányász	1-0
Sabaria—Oroszlány	2-0
Szekszárd—Bábolna	3-1
Soproni SE—Rákóczi SE	2-1
MÁV DAC—MÁV NTE	1-1
PVSK—Pét	0-0
KOMÉP—Fűzfő	1-0

Az élcsoport: 1. PVSK 49, 2. Kaposvár 47, 3. Komló 45.

Középcsoport

SZEOL—Volán SC	1-0
Építők—Ikarus	2-1
Budafok—BKV Előre	0-1
KKFSE—Pénzügyőr	2-3
22. Volán—Dunaújv. Ép.	8-2
Ballasagyarmat—Vác	1-0
Ganz—MÁVAG—Kecskemét	2-2
Bp. Spartacus—Szegedi D.	3-3
Dunakeszi—Bem J. SE	0-0
BVSC szabadnapos	

Az élcsoport: 1. Volán SC 46, 2. Szegedi Dózsa 42, 3. BVSC 41.

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztő bizottság
Budapest
V., Steindl utca 8. sz. 1054.
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
79-2289. Szikla Lapnyomda
Budapest

Feti TOTÓ

A magyar–román olimpiai előselejtező miatt nem volt forduló az NB I-ben. Az összesített pontverseny állását adminisztratív okokból már nem közöljük: általában mindenki tudja, hol tart. Nincsenek azonban olyan nagy különbségek, ezért az utolsó négy-öt fordulóba még érdemes beszállni.

TIZENHARMADIK FORDULÓ (JÚNIUS 13.)

	Eredmények:
1. Dózsa—Honvéd	1 X 2
2. Ferencváros—Rába	1 X 2
3. DVTK—Tatabánya	1 X 2
4. MTK-VM—Vasas	1 X 2
5. Videoton—MÁV Előre	1 X 2
6. Dunaújváros—Csepel	1 X 2
7. Békéscsaba—Haladás	1 X 2
8. ZTE—Salgótarján	1 X 2
9. Pécs—V. Izzó	1 X 2

NYOMTAIOTT NAGYBETŰKKEL a beküldő neve

Születési hely, év, hónap, nap

bv. intézet